

alpinicko

32

chráněná krajinná oblast

SLAVKOVSKÝ LES

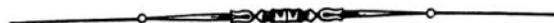

ARNIKA

INFORMAČNÍ A METODICKÝ LIST

č.32 • 1992

ZA PŮVODNOST A OBSAHOVOU SPRÁVNOST PŘÍSPĚVKŮ RUČÍ AUTOŘI

420	GOETHE CTIL KARLOVARSKÉ PRAMENY A DOBRÉ JÍDLO....Stanislav Burachovič
421	CENÍK Z BÍLÉHO KONĚ 1938.....Stanislav Burachovič
422	RINGVALY ? .....Jaroslav Fiala
424	NĚKOLIK POZNÁMEK KE STATI "Z HISTORIE OBCÍ".....Petr Bouše
425	BOTANICKÉ MALÍČKOSTI - Rozšíření vrb ve Slavkovském lese..Zdeněk Němec
427	- Dřeviny na Homolce .....Zdeněk Němec
427	- Brslen evropský ..... Zdeněk Němec
428	VYHLÁŠKA č.395 MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....
445	ZAČÁTKY POŠTOVNICTVÍ VE SLAVKOVSKÉM LESE (SOKOLOVSKÁ ČÁST) .....Ladislav Plachý
448	ÚTRŽKY Z HISTORIE .....Zdeněk Huml
451	SLAVKOVSKÝ LES - STŘEDOVĚKÉ HORNICTVÍ - SPELEOLOGIE...Frant. Baroch
452	ZÁCHRANA TETŘÍVKA OBECNÉHO VE SLAVK. LESE.....Václav Procházka

Barevná fotografie na přední straně obálky:
**SLEPIČKA TETŘÍVKA OBECNÉHO VE VYPOMÍTACÍM ZAŘÍZENÍ
LESU KLADSKÁ V PROSTORU ČISTÉ**
 fotografie Svatopluk Šedivý

Barevná fotografie na zadní straně obálky:
**ZCELA OJEDINĚLÉ STŘEDOVĚKÉ DÍLO Z PRVNÍ POLOVINY 16. STOLETÍ
KULTURNÍ PAMÁTKA JERONÝM U ČISTÉ**
 fotografie František Baroch

ARNIKA - informační a metodický list, jako nepravidelník vydává Správa chráněné krajinné oblasti Slavkovský les pro aktiv dobrovolných spolupracovníků. Uzávěrka čísla 32/1992 31.srpna 1992.

Řídí redakční rada ve složení: RNDr. Jaroslav Boček, PhDr. Stanislav Burachovič, Ing. Josef Královec CSc, Ellen Volavková Mgr.

Výkonný redaktor Jan Harvánek
 Adresa redakce: Správa chráněné krajinné oblasti Slavkovský les, Anglická 119/15, 353 01 Mariánské Lázně. Telefon M.L. - 4081.

Tisk barevné obálky Tiskárny SNP MARTIN. Tisk TISKÁRNA KUBEŠ, LOKETSKÁ 10, KARLOVY VARY - telefon 43240.

Goethe cti

karlovarské prameny a dobré jídlo

Kulinární glosa k 160. výročí
básníkova úmrtí

Goeutův duch je v Karlových Varech stále přítomný. Jistě jej těší, že mu i dnes někteří Karlovarští rozumějí. Goethe nechce, aby ho k němu vzhlíželi jako k Bohu, k heroické bytosti či jako k neživému přízraku minulosti. Goethe byl člověk jako ty a já, nic lidského mu nebylo cizí. Měl pochopení pro lidské slabosti a sám jim oplýval. Je třeba pojmat Goetha jako obyčejného smrtelníka, který to svou píli a nadáním "dotáhl" až k přídomku "kníže básníků". Nedívejme se na něj jenom jako na ztrnulou mramorovou sochu v pantheonu lidských veleduchů.

Všimněme si dnes, jak člověk Goethe za svých lázeňských pobytů v Karlových Varech holdoval prozaické potřebě jídla a pití. Ano, nejen vysokými duchovními činnostmi byli živí velikáni, většinou byli i mistri ve věcech kulinárních. Některé Goethovy jídelníčky v Karlových Varech nás uvádějí v úžas, pomyslíme-li na zdavotní potíže, které jej přivedly k Vřídlu. U svých hostinských si Goethe objednával například žatecký chmelový salát, hovězí maso se sardelovou omáčkou, rýžovou polévku, kotlety s chřestem, holoubata se žampiony a chřestem, hovězí jazyk s polskou omáčkou, zvěřinu s hráškou a k tomu jako přílohy střídavě houskové, kynuté či bramborové knedlíky. Z moučníků dával Gothe přednost karlovarským koláčům s povídly a sekánými mandlemi. Rád pojídal i karlovarský jablečný štrúdl.

Každý den ráno mu hostinský přinesl na pokoj jídelní lístek a Goethe v něm tužkou zaškrtil vybrané pokrmy. Ty mu v poledne zanesla obsluha, prostíráni obstarávala Goethova bytná. Zdálo by se, že Goethe byl velkým jedlíkem. Je však třeba si uvědomit, že básník byl ranním ptáčetem a že oběd byl přes den vlastně jeho jediným vydatným jídlem. Večer jedl jen málo, zpravidla vejce. Podle dochovaných karlovarských jídelníčků ve Výmaru vidíme, že Goethe jedl nejradiji zvěřinu, ryby a drůbež. Ze zeleniny miloval květák a chřest. Rád si doprál ovoce. V cestovních účtech velkého Výmařana nacházíme hojně výdaje za koroptve, ryby a raky, lanýže a houbu, dále za datle, jahody a melouny. Dortům a sladkému pečivu se Goethe vyhýbal, vychutnával však již zmíněné koláče a závin.

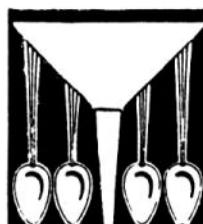
Kávu popíjel k snídani jen v prvních letech svých karlovarských pobytů. V letech 1810 až 1812, v době evropské blokády, snídal polévku a při posledních pobytích horkou čokoládu.

Goethe velice rád holdoval dobrému vínu "pro vystupňování životního požitku a okořenění jídla", jak sám říkával. V Karlových Varech denně vypil dvě až tři láhvě mělnického či maďarského vína, k tomu přidával františkolázeňskou minerálku a od roku 1810 též Kysibelsku. Před nastoupením léčby v roce 1820 si nechal k své býtné paní Heillinggötterové u Tří mouření vědro würzburkského vína (jedno vědro = 46,5 litru nebo 62 litrů).

Pivo ani ostré destiláty Goethe nepil. Jenom v roce 1812 si u Vřídla zakoupil lahvičku likéru. Tabák nenáviděl. Pokud se v jeho lázeňských výdajích objevují polozky za tabák (např. 1818), jednalo se o nákup dobrého rakouského tabáku pro přátele ve Výmaru.

K ukončení této glosy se nejlépe hodí výstižný Goethův citát: "Během svého karlovarského pobytu jsem propadl takovému okouzlení smyslů, že se vymyká jakémukoli popisu. Vody mi prospívají a rovněž tak i nezbytnost prodlévat neustále mezi lidmi. Tím se nejlépe obrušují mnohé skvrny rzi, které nám přináší tvrdošíjná samota. Počínaje žulou přes všechna živá a neživá stvoření až k ženám, vše přispívalo k tomu, učinit mi zdejší život příjemným a zajímavým".

(Podle materiálů dr. Karla Ludwiga zpracoval PhDr. Stanislav Burachovič - Karlovarské muzeum)

Ceník z Bílého koně 1838

Ve sbírkách Karlovarského muzea se dochoval vzácný ceník jídel a služeb z hostince U bílého koně v Lokti pro měsíc září 1838. Ceník je tištěný, s rukou vepsanými cenami. Dole je opatřen otiskem městského znaku a podpisy. Znalcům regionální historie jistě nepřebera připomínat, že jde o hostinec, který proslul návštěvami J.W.Goetha.

Ceník je velice zajímavým svědectvím cgastronomických poměrů a cenových re lacích pohostinských služeb v našem kraji před 150 lety. Podivejme se tedy, co se hostům v Lokti nabízelo k jídlu v září 1838.

Polévka - 6 krejcarů
Hovězí maso s omáčkou - 18 krejcarů
Svíčková pečeně - 26 krejcarů
Slepice s rýží - 36 krejcarů
Jehněčí pečeně - 86 krejcarů
Skopová pečeně - 84 krejcarů
1/2 kachny - 40 krejcarů
1/2 pečeného kuřete - 36 krejcarů
Uzený jazyk - 26 krejcarů
Šálek černé kávy - 10 krejcarů
Šálek kávy se smetanou - 12 krejcarů

Kromě nabídky s cenami jsou v ceníku též předtištěna i tato jídla bez udání ceny:

Letošní houbařská sezona se v oblasti Slavkovského lesa skutečně vydařila. A tak houbařtí kulináři si přišli na své. Jinak se určitě tvářili mykologičtí ochranáři. Česká chamtivost neznala mezí ani v tomto případě. Nakonec vždy i nový zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny (zákon č.114) je v tomto případě velice skoupý. Bude prováděcí vyhláška ministerstva životního prostředí České republiky upřesňovat zákonou ochranu tohoto dnes již mizejícího pokladu naší přírody?

zadělávané telecí maso
mladá kuřata
kapr na černo - kapr na modro
pstruzi
telecí pečeně
zaječí pečeně
srnčí kýta
husa
smažená ryba a šunka

Následuje ceník služeb spjatých s ubytováním hostů a ustájením koní:

Pokoj se zařízením a otopem na 24 hodin
48 KREJCARŮ
Koupel - 24 KREJCARŮ
Měřice ovsy - 34 KREJCARŮ
5 liber sena - 10 KREJCARŮ
Měřice řezanky - 6 KREJCARŮ
Stájně za 1 koně na 1 noc
8 KREJCARŮ

Z ceníku je zřejmé, že hostinec U bílého koně v Lokti patřil už za Goethových časů k nejlepším podnikům svého druhu v okolí Karlových Varů. Bude jistě zajímavé srovnat dnešní a historický jídelníček Bílého koně.

(PhDr. Stanislav Burachovič)

Ringvaly?

Richard Švandrlík uvádí v Arnice "ringvaly" v Kostelní Bříze (Arnika 1983, č. 4, s. 135 a n.), v Těšově, Nimrodu, Rankovicích a Bezdězové (Arnika 1991, č. 28, s. 291 a n.).

Pojmenování "Ringwallinsel" používal K. Alberti počátkem našeho století v době, kdy byly znalosti a zájem o tyto stavby na Chebsku zcela v začátcích. A. Bergmann používal termínu Hausberg/Vorläufiger Bericht über die Wallgrabungen in Westböhmien, Sudeta IV, 1938, s. 70-71), E. Šimek mluvil o Hausbergu v Kynšperku n. Ohří (E. Šimek, Chebsko v staré době, Brno 1955), T. Durdík o obytné věži (T. Durdík, Nástin vývoje českých hradů, Archaeologia historica 3, 1978, s. 41-52).

Zájem o tyto stavby se na Chebsku projevil výzvami laikům ke spolupráci při jejich evidenci pořizováním situačních plánků (H. Weinelt, Zur Burgenkunde des Egerlandes, Unser Egerland 40, 1936, s. 4-5).

S jistotou byly obytné věže zjištěny i na Loketsku archeologickým průzkumem v Přemilovicích a Dalovicích (W. Karell, Der Dallwitzer Turmhügel, Sudeta XX, 1941-1942, s. 79; Die Ausgrabungen der Ruine Premlowitz - Zettlitz, Karlsbader historisches Jahrbuch 1938, s. 118, 129, 137).

Obytná věž v Přemilovicích je v těsném sousedství předpokládaného sedleckého hradiště a jen asi tři kilometry odtud je v Dalovicích její obdoba. Obě dnes vypadají bohužel spíše jako smetiště než jako první kamenné stavby Loketska. Jsou rozměrově obdobné, vykazují shodné znaky, nalezená keramika pochází z 13. až 16. století. Obě věže odpovídají stylem francouzskému hrádku vyskytujícímu se hojně na Chebsku a jsou prvními stavbami toho druhu na Loketsku bezpečně zjištěnými. V Přemilovicích i Dalovicích byla nalezena nejen středověká ale i hradištní keramika potvrzující skutečnost, že zde byly původně slovanské předkolonizační osady. Tyto věže nejsou asi dokladem početnějšího německého osídlení už v osmdesátých letech 12. století, spíše nejvýchodnější výspou štaufské moci v dosud slovanském prostředí, podmíněné tehdy dočasným ovládnutím Sedlecka Štaufy.

Ve zmíněné Kostelní Bříze zkoumal Hausberg učitel Peter (A. Bergmann, Vorläufiger Bericht... s. 70-71), podobná obytná věž jako v Kostelní Bříze byla zkoumána u silnice mezi Kaceřovem a Hlubokou

a nalezené střepy byly prý odevzdány muzeu v Lokti (A. Bergmann, Vorläufiger Bericht... s. 70-71). Na obytnou věž ve východní části Starého Sedla upozornil A. Gnirs, Topographie der historischen und kunstgeschichtlichen Denkmale, Bezirk Elbogen, Prag 1927, s. 10-11). Také v Kaceřově vyvolává představu obytné věže kruhové tvrziště na zámecké zahradě a Gradlův údaj o Wolfhartu Gegenhauerovi, že je držitelem Kaceřova, jehož druhou polovinu držel valdsaský klášter (H. Gradl, Beitrag zur Geschichte Westböhmens, MVGDB XXI, 1883, s. 163). Podobu obytné věže připomíná také okrouhlé tvrziště v Boučí s valem o průměru 15m obklopeným vodním příkopem na okraji vsi. Také v Týně se zachovaly valy a příkop zavodňovaný lomnickým potokem, stejně jako v Loučkách, kde stála tvrz na břehu bývalého rybníka. Také v Hájku u Ostrova se dochovalo kruhové tvrziště s valem.

Všechny uvedené lokality připomínají svými rozměry, valy, vodními příkopy, blízkostí vodních zdrojů a venkovských sídlišť - polohy oblíbené u obytných věží, byly také vesměs sídly drobné šlechty pocházející z Chebska, kde byl tento typ opevněného venkovského šlechtického sídla rozšířen. S konečnou platností o tom může rozhodnout až důkladnější průzkum.

Chronologie těchto staveb souvisí nejpochybně s postupem německé kolonizace Loketska. Zdá se, že na rozdíl od Chebska byly větší měrou spojeny s ochranou zemských stezek, jak o tom svědčí obytné věže v Přemilovicích a Dalovicích na stezce vedoucí k brodu v Radošově a dále do středních Čech. Také zpráva R. Švandrlíka svědčí pro podobnou představu, když věže sledují řadou z Chebska přes Těšov, Nimrod, Rankovice a Bezdězovou a doprovázejí cestu.

Nepochybnej byly obytné věže sídly drobné kolonizační šlechty vystupující dříve na Chebsku jako služebníci mocnějších šlechtických rodů nebo ještě řtaufských ministeriálů. Zatímco na Chebsku se z části těchto věží vyvinuly hrady podle toho jak se jejich majitelům podařilo proniknout mezi bohatější a mocnější šlechtické rody, na Loketsku, kde převládala i později především drobná šlechta se tak nestalo.

Zprávy o těchto stavbách jsou pozdější, ale ještě porovnání s loketským urbářem svědčí o tom (1523 - 1525), že sloužily jako sídla drobným šlechtickým ro-

dům. V Přemilovicích jsou prokázáni Steinbachové, jeden z nástupnických rodů von Kagerů z Chebska sídlící zde až do 16. století. V Dalovicích pak Hisserové, v Kaceřově Wolf von Perglas, v Boučí Wolf Hertenberger, v Loučkách Peter Rausengrüner, v Hájku Sebastian Hofmann.

Rozvíjející se zájem německých báda-

telů o poznání těchto staveb byl nadlouho přerušen druhou světovou válkou po níž následovalo téměř půlstoletí nezájmu, přestože jsou obytné věže nepochyběně významným mezníkem nejen hmotné, ale i duchovní kultury lidí obývajících tehdejší Loketsko.

(Jaroslav Fiala, prom.hist.)

JEDNA Z VODNÍCH PLOCH V LOKALITĚ VÝRONŮ CO₂ SEVERNĚ OD VLČKU.
ÚZEMÍ ZASLUHUJÍCÍ SI OCHRANU. PODROBNĚ BYLO ÚZEMÍ POPSÁNO V
MINULEM ČÍSLE ARNIKY (č.31, str.411:PETR NEVEČERAL - NOVÁ ORCHI-
DEJ SLAVKOVSKEHO LESA).
Fotografie: S.WIESER

UPPOZORNĚNÍ •••••••••••••••••••••••••••

Dnešním číslem Arniky se uzavírá již druhá řada dosud vydaných bulletinů. V listopadu 1975 vyšlo první číslo tohoto časopisu ve formátu A-4. První řada byla uzavřena v roce 1981 dvacátým číslem. Od roku 1982 vychází bulletin v nynější podobě. Celkem vyšlo 32 čísel. V únoru 1993 obdržíte Arniku v nové podobě. Jak bude vypadat? Vydržte a nechte se překvapit. Případní zájemci si mohou s timto posledním číslem Arniky svázt.

Věříme, že nově vydávaná řada vás plně uspokojí a náš časopis bude i nadále velkým přínosem při poznávání naší oblasti. Přejeme vám do nového roku 1993 s novou Arnikou hodně osobních úspěchů a těšíme se na další spolupráci. Správa CHKO Slavkovský les

Petr Bouše:

Několik poznámek ke statí
"Z HISTORIE OBCÍ VE SLAVKOVSKÉM LESE"
publikované v Arnice č.20 - 1992

Autor uvedeného článku (Arnika č.30, str.348-358) v podkapitole Ze staré historie uvádí mimo jiné skutečnost, že do třicetileté války se zde těžilo zlato - a to v místech nad Lunaparkem. Podle autora jde o pověst, což ovšem v citované části není zdůrazněno. Dovolím si v zájmu vědecké pravdy toto tvrzení uvést na pravou míru.

V popisovaném místě nad Lunaparkem, ale i dále k severu (směrem ke Kladské a Pramenům a dále v pruhu granitů přes Skelný vrch a Čistou do oblasti Horního Slavkova a Krásna a v oblasti Kladská - Lazy - Smrkovec) se nikdy v historii zlato netěžilo, dokonce nejsou známy ani pokusy o takovou těžbu vzhledem k tomu, že se jedná o oblast, v níž je zrudnění vázáno na mladší, autometamorfované granity až greiseny. Oproti tomu existuje množství písemných dokladů o těžbě cínu v těchto oblastech a to jak rýzováním (oblast severně od Mariánských Lázní v revíru zvaném "Katzengraben" a dále), tak i v oblasti primárních ložisek v autometamorfovaných granitech a greisenech na Kladské (vrch Lysina) a v Prameňech hornický. Současně je zachováno dostatečné množství dokladového materiálu ve sbírkách Městského muzea v Mariánských Lázních, jehož podstatná část je vystavena v nové geologické expozici muzea.

Uplyný výčet nerostů z oblasti Mariánských Lázní známých od roku 1907 uvádí například Becke 1). V tomto výčtu se přirozeně zlato neuvádí (kromě jedné zmínky uvedené níže). Podrobné zpracování těžby cínu ve Slavkovském lese včetně velmi rozsáhlé bibliografie uvádí Majer 2). Cínové doly mezi Úšovickým potokem a potokem Goldwasser uvádí dále například Frieser 3).

Při stavbě mariánskolázeňské přehrady bylo též nalezeno množství zbytků po těžbě cínu - staré strusky po jeho hutnění a dřevěné artefakty z prádel cínových rýžovišť v okolí 1). Nalezené strusky jsou též součástí sbírek Městského muzea a jejich část je rovněž vystavena v expozici.

Současně s minerály cínu (kassiterit jako hlavní rudní materiál) jsou zde popisovány i další minerály, typické pro cínová ložiska - např. wolframit, topaz, apatit, ale i mladší hydrotermální sfalerit a další 1).

Tytéž minerály byly sbírány již dříve

(viz sbírkový fond muzea) a lze je nalézt i v současnosti (současně s charakteristickými matečnými cínonosnými horninami - greiseny).

Co se týká těžby zlata v Mariánských Lázních, je známá zatím jediná zmínka, citující starší prameny 4), dále pak vícekrát citovaná zmínka o kutání zlata v Pottově údolí v roce 1527 - Kratochvíl 5). Výsledky těchto krátce trvajících prací nejsou známy. Nejbližší zlatá kutiště byla pak až v oblasti vrchu Dyleň a dále na Tepelsku a Bečovsku. Zmínky o tom Kratochvíl 5), Glückselig 6), Frieser 7), Pošepný 8) a další. Úplný přehled mineralů nalezených do roku 1953 v Čechách včetně citací uvádí Kratochvíl 5).

L i t e r a t u r a:

- 1) BECKE, Tschermaks mineralogische und petrographische Mitteilungen, Wien, 1917, 34 (42-44); též 10).
- 2) MAJER, Těžba cínu ve Slavkovském lese v 16. století, Praha, NTM (Sborník NTM v Praze), 1970.
- 3) FRIESER, Berg- und hüttenmannisches Jahrbuch, 1916, 64 (62, 66, 84, 106)
- 4) MERIENBADER ZEITUNG 1898 ze 4.XII.; tuto zprávu dále cituje 9).
- 5) KRATOCHVÍL, Topografická mineralogie Čech, Praha, ČSAV, 1957 (2.vyd.)
- 6) GLÜCKSELIG, Westböhmische Heimat, 1940, 12 a 21.
- 7) FRIESER, Berg- und hüttenmannischen Jahrbuch, 1923, 71 - 3).
- 8) POŠEPNÝ, Archiv für praktische Geologie, 1985 (2) (242, 244, 260) dále též 11).
- 9) DIETL, Unser Egerland, 1930, 34 (139)
- 10) BECKE, Wiener mineralogische Gesellschaft, 1916, No. 79 (40-43), cit. 12
- 11) PRÖCKL, Eger und das Egerland, 1845 (2), (12, 15).
- 12) CORNU, Mitteilungen der Vereine naturwissenschaften an der Universität Wien, 1907, No. 5, (55).

Botanické malíčkosti

ing. Zdeněk Němec
ROZŠÍRENÍ VRB
VE SLAVKOVSKÉM LESE

Mezi důležité krajinotvorné prvky chráněné krajinné oblasti Slavkovský les rozhoně patří vrbny. Rostou vtroušeně v lesích, v břehových porostech Ohře, Teplé a jejich přítoků a na rašelinných loukách. Chybí pouze na rašelinistech.

Nejrozšířenější vrbou Slavkovského lesa je rozhodně vrb a jí v á (*Salix caprea L.*). Tato velmi adaptabilní dřevina roste vtroušeně v lesích, na některých haldách u Horního Slavkova, v příkopech podél cest, na místech zaniklých obcí a samot (např. Kfely). Jako pionýrská dřevina roste pochopitelně též na skalách a sutích (např. Šemnická skála). V kulturních lesích je dřevinou plevejnou.

Druhou nejrozšířenější vrbou uvedené oblasti je vrb a k f e h k á (*Salix fragilis L.*). Její výskyt je vázán především na břehové porasty říčky Teplé, dolního toku Dlouhé stoky, Kosího potoka ale i u mnohých dalších potoků, kde bývá zpravidla dřevinou dominantní. Vrba křehká stoupá do značných nadmořských výšek. Původní je například u Podhorní nádrže a v okolí Pramenů, kde nadmořská výška dosahuje 700 - 800 metrů nad mořem. Chybí v břehových porostech Ohře.

Poměrně hojně je rozšířena též vrb a š a t á (*Salix aurita L.*). Jedná se o velmi proměnlivý druh a roste především na rašelinných loukách v centrální oblasti, kde roste především s vrbou popelavou a vrbou plazivou. V důsledku značné adaptability tohoto druhu se setkáváme s tímto druhem též jako s dřevinou vtroušenou v lesích. Roste například v lázeňských lesích u Karlových Varů, ale i téměř na celém území Slavkovského lesa (u Kladské, Jenišova ap.). Největší jedinci vrb ušaté rostou u Podhorní nádrže na tamních rašelinných loukách.

Čtvrtou nejrozšířenější vrbou Slavkovského lesa je vrb a p o p e l á (*Salix cinerea L.*). Roste především v centrálních oblastech na rašelinných loukách společně s vrbou ušatou a do určité míry též s vrbou purpurovou. Vyskytuje se též u Lázní Kynžvartu, Jenišova a u Andělské Hory. Ojediněle se vyskytuje též v břehových porostech (např. u Pramenů).

Pátou nejrozšířenější vrbou, která je ještě dosti hojná, je vrb a b i l á (*Salix alba L.*). Její rozšíření je vázáno na břehové porasty řeky Ohře. S vrbou bílou se sice můžeme setkat též v centrální části Slavkovského lesa (u Krásného

VRBA UŠATÁ (*Salix aurita*) - f = tobolka

VRBA POPELAVÁ (*Salix cinerea*)
f = tobolka, f = list a palisty

VRBA PURPUROVÁ
(*S. purpurea*)

VRBA TROJMUŽNÁ
(*Salix triandra*)

VRBA PLAZIVÁ
(*S. repens*)

VRBA BORŮVKOVITÁ
(*S. myrtilloides*)

Ježu, Tepličky, Mnichova a jinde), ale v těchto případech se jistě jedná o kulturní rostliny, které do oblasti vysadili lidé. Tyto vrby rostou především na hrázích rybníků, u náhonů apod.

Mezi vzácnější druhy Slavkovského lesa patří vrb a purpurová (*Salix purpurea L.*), která doprovází vrbu křehkou na dolním toku říčky Teplé. Roste též u celé řady potoků, které se do Teplé vlévají. Nalezena byla u Podhorní nádrže, Betlémského rybníka, u Mrázova a též u Ovesných Kladrub. V omezené míře roste vrbu purpurová na rašelinných loukách společně s vrbou ušatou a vrbou popelavou (např. u Pramenů).

Méně rozšířeným druhem je též vrb a trojmuzná (*Salix triandra L.*), která roste především na horním toku říčky Teplé společně s vrbou křehkou. Nalezena byla též u Pramenů, Mnichova, u Podhorní nádrže, u Mrázova a též u Betlémského rybníka. Tento druh je vázán na břehová společenstva toků a nádrží.

V současné době mezi vzácné druhy Slavkovského lesa patří vrb a plazivá (*Salix repens L.*). Popisovaný druh roste na rašelinných loukách. V současné době se sice vyskytuje ještě na šesti lokalitách, ale mnohé z nich jsou neperspektivní v důsledku toho, že mají poškozený vodní režim v důsledku melioračních prací. Z ochranářských důvodů je vhodné tyto lokality utajovat. Vrbu plazivou roste ve společenstvích společně s vrbou ušatou a vrbou popelavou. Na stanovištích se vrbu plazivá rozmnožuje vegetativně i generativně. V důsledku této skutečnosti jsou menší porosty tohoto druhu tvořeny jediným klonem, což způsobuje, že genofond tohoto druhu je značně malý! U tohoto druhu může v budoucnosti nastat vyhubení.

Nejvzácnějším druhem vrby ve Slavkovském lese je vrb a borůvkovitá (*Salix myrtilloides L.*), která roste na jediné lokalitě v centrální části Slavkovského lesa. Roste na rašelinné louce společně s vrbou ušatou. Menší porost tohoto druhu tvoří pouze samičí rostliny. Dá se předpokládat, že v tomto případě se jedná o jediný (!) pestíkový klon, který se na stanovišti vegetativně rozmnožuje desítky a snad i stovky let.

Mimo uvedené původní druhy vrby se na území Slavkovského lesa vyskytují též čtyři druhy nepůvodní (introdukované). Mezi tyto patří především vrb a košíkářská (*Salix viminalis L.*), která roste u Ohře v Karlových Varech, u Doubí, v Milířích, Krásnu a v Olšových Vratech. Nalezeny byly pouze samičí rostliny. Zdá se, že na území Slavkovského lesa se vyskytuje pouze jediný pestíkový klon vrby košíkářské. Nepůvodní vrbou je rovněž vrb a hlošina nolista (*Salix elaeagnos SCOP. cv. An-*

gustifolia), která byla nevhodně vysazována v některých místech, kde byl regulován tok říčky Teplé, ale také u Ohře naproti závodu na výrobu porcelánu. Za nepůvodní druh vrby je nutné označit též vrbu lýkovcovou (Salix daphnoides VILL.).

Na území Slavkovského lesa bylo nalezeno celkem osm jedinců vrby lýkovcové (Čistá - čtyři samčí stromy, Krásno-Hluboká - u zaniklé samoty dva samičí stromy, Hoštec - na návsi dva samčí stromy). Tyto dřeviny do Slavkovského lesa pravděpodobně zavedli místní včelaři. V důsledku toho, že některé exempláře vrby lýkovcové rostou na místech zaniklých osad a samot, může občas vzniknout dojem, že se jedná o původní druh. Rostliny přece rostou v "přírodních podmínkách".

ing. Zdeněk Němec
DŘEVINY NA HOMOLCE

Mezi méně známá území chráněné krajinné oblasti patří Homolka, která je čedičovým skalním útvarem, který se nalézá tři kilometry na jih od Bečova. Homolka je sice jen malým chráněným územím, ale přesto se na jejím území vyskytuje značně pestrý sortiment rostlin. V tomto příspěvku chci upozornit na dřeviny, které se zde nalézají.

Za původní dřeviny tohoto území je možné považovat růží šípkovou (Rosa canina agg. - hojný výskyt), slivoň trnku (Prunus spinosa L. - hojný výskyt), lísku obecnou (Corylus avellana L. - dva keře), jasan ztepilý (Fraxinus excelsior L. - čtyři stromy), vrbu jívu (Salix caprea L. - několik rostlin), třešeň ptáčí (Cerasus avium L./MILLER, - čtyři stromy), jilm drsný (Ulmus glabra Huds. emend. MOOS, - více jedinců), jíříbatou (Sorbus aucuparia L. - více jedinců), kručinku barvířskou (Genista tinctoria L. - více jedinců), bez hráznatý (Sambucus racemosa L.), ostružník maliník (Rubus idaeus L.), dub letní (Quercus robur L. - jeden stromek) a borůvkou černou (Vaccinium myrtillus L. - více jedinců).

Nepůvodní bude jistě smrk ztepilý (Picea abies L./KARST. - několik jedinců). Sporný bude původ jedince borovice lesní (Pinus sylvestris L.), který roste na skále. Borovice bude asi náletového původu stejně jako smrčky.

Sortiment dřevin Homolky není v současnosti ohrožen a je možné konstatovat, že zde probíhá přirozená rostlinná sukcese.

Zajímavé vrby rostou u Ohře naproti Svatošským skalám. Skupina osmi vrby je přes šest metrů vysoká a tvoří ji jedinci vrb lýkovcové (Salix nigricana SM). Rostliny jsou samčího pohlaví a je nepochybně, že skupiny rostlin tvoří jeden klon. Tyto vrby určitě u Svatošských skal vysadili lidé. Tento druh vrby určil na základě zaslanych herářových položek ing. Jaroslav Kobližek z VŠZ z Brna.

Na území Slavkovského lesa se v současné době vyskytuje devět původních druhů vrb a čtyři druhy nepůvodní. Jedná se jistě o zajímavý sortiment, který si zaslouží ochranu, aby bylo možné jej uchovat pro příští generace.

ing. Zdeněk Němec
BRSLEN EVROPSKÝ
OHROŽENÁ DŘEVINA SLAVKOVSKEHO LEZA

Mezi původní dřeviny chráněné krajinné oblasti Slavkovský les patří brslen evropský (Euonymus europaeus L.). Tato dřevina je rostlinou vtroušenou v břehových porostech Ohře. Na původních stanovištích roste společně s vrbou bílou, olší lepkavou, kalinou obecnou, krušinou olšovou a s dalšími druhy. Do současné doby se zachovalo asi dvacet keřů (!), což je velmi málo. V minulosti byla tato dřevina jistě rozšířena hojněji. Ústup této dřeviny souvisí s likvidací břehových porostů řeky Ohře v Karlových Varech a okolí. Na březích Ohře v této oblasti byly v minulosti vysazovány nepůvodní druhy dřevin, např. vrba košíkářská, topoly balzamové, ale také vytrvalé rdesno sachalinské, které brslenu evropskému konkuruje.

Pasivní ochrana brslenu evropského již téměř nemá smysl. Tento druh by se měl v budoucnosti začít pěstovat a vypěstované rostliny by se měly dosazovat do břehových porostů. Je nutné připomenout, že v břehových porostech Ohře v okolí Kyselky se doposud brslen vyskytuje poměrně hojně.

Brslen evropský je zajímavý keř, který si zaslouží, aby byl na území chráněné krajinné oblasti zachován pro příští generace. Troška lidské námahy je proto na místě.

395

VYHLÁŠKA

ministerstvo životního prostředí

ze dne 11. června 1992,

kterou se provádějí některá ustanovení zákona
České národní rady č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Ministerstvo životního prostředí České republiky stanoví podle §4 odst.1 a 2, §8 odst.3 a 5, §24 odst.2, §38 odst.3, §40 odst.1, §42 odst.2 a 5, §47 odst.3, §48 odst.3, §49 odst.5, §50 odst.5, §60 odst.4, §67 odst.1, §69 odst.3, §81 odst.5, §82 odst.2, §90 odst.5, 6 a 7 zákona České národní rady č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákonného opatření předsednictva České národní rady č.347/1992 Sb. (dále jen "zákon"):

Vymezení a hodnocení územního systému ekologické stability krajiny (k § 4 odst.1 zákona)

§ 1

Pro účely této vyhlášky se vymezují následující pojmy územního zákona ekologické stability krajiny (dále jen "systém ekologické stability")

- a) biocentrum je biotop /§ 3 písm.i) zákona/ nebo soubor biotopů v krajině /§3 písm.k) zákona/, který svým stavem a velikostí umožnuje trvalou existenci přirozeného či pozměněného, avšak přirodě blízkého ekosystému /§ 3 písm.j) zákona/.
- b) biokoridor je území, které neumožnuje rozhodující části organismů trvalou dlouhodobou existenci, avšak umožnuje jejich migraci mezi biocentry a tím vytváří z oddělených biocenter síť.

§ 2

(1) Vymezení místního, regionálního a nadregionálního systému ekologické stability stanoví orgány ochrany přírody v plánu systému ekologické stability.

(2) Plán systému ekologické stability obsahuje

- a) mapový základ existujících a navržených biocenter a biokoridorů s vyznačením zvláště chráněných částí přírody, a to v měřítku 1:50 000 a větším pro nadregionální a regionální systém ekologické stability a v měřítku 1:10 000 a větším pro místní systém ekologické stability.
- b) tabulkovou a popisnou část charakte-

rizující funkční a prostorové ukazatele, zejména rozmanitost ekosystémů, charakteristiky zvláště chráněných částí přírody, prostorové vazby, nezbytné prostorové údaje (minimální plochy biocenter, maximální délky biokoridorů a jejich minimální nutné šířky) a jejich současný stav.

- c) blížší odůvodnění včetně návrhů rámcových opatření k jeho zachování a zlepšení.

(3) Plán systému ekologické stability je podkladem pro projekty systému ekologické stability podle § 4, provádění pozemkových úprav (Zákon ČNR č.284/1991 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech) pro zpracování územně plánovací dokumentace, pro lesní hospodářské plány (Zákon ČNR č.96/1977 Sb., o hospodařství v lesích a státní správě lesního hospodařství) a pro vodohospodářské a jiné dokumenty ochrany a obnovy krajiny. Zpracování plánu systému ekologické stability provádějí odborné způsobilé osoby (Vyhláška Státní komise pro vědeckotechnický a investiční rozvoj č.186/1990 Sb., o oprávění k projektové činnosti).

§ 3

(1) Orgán ochrany přírody průběžně provádí hodnocení systému ekologické stability (dále jen "hodnocení") z hlediska jeho stabilizační funkce.

(2) Hodnocení obsahuje zejména upřesnění hranic, úroveň bilogické diverzity, hodnocení druhové skladby porostů a schopnosti ekosystému odolávat znečištění, erozi či jiné fyzikální nebo chemické zátěži prostředí. Jeho výsledkem je určení, zda systém ekologické stability je vyhovující, tj. přesně vymezený a schopný bez dalších opatření plnit stabilizující funkce v krajině, nebo nevyhovující, tj. vyžadující vymezení či doplnění biocenter a biokoridorů.

§ 4

(1) Projekty k vytváření systému ekologické stability (dále jen "projekty") jsou souborem přírodotvrdné, technické, ekologické, organizační a majetkoprávní dokumentace; jsou nezbytným podkladem zejména k provádění pozemkových úprav.

(2) Podkladem pro zpracování projektu je schválená územně plánovací dokumentace (§ 4 a násł. zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu /stavební zákon/) nebo plán systému ekologické stability.

(3) Projekty podle odstavce 1 zajišťují právnické a fyzické osoby uvedené v § 4 odst. 1 zákona. Jejich zpracování provádějí odborně způsobilé osoby (Vyhláška Státní komise pro vědeckotechnický a investiční rozvoj č. 186/1990 Sb., o oprávnění k projektové činnosti).

§ 5

(1) Plán systému ekologické stability a projekt systému ekologické stability schvaluje příslušné orgány územního plánování v územně plánovací dokumentaci nebo v územním rozhodnutí.

(2) Před schválením předkládá příslušný orgán ochrany přírody návrh plánu systému ekologické stability nebo zpracovaný projekt systému ekologické stability k posouzení a projednání dotčeným orgánům státní správy a účastníkům řízení.

(3) Pro objektivní posouzení návrhu plánu systému ekologické stability nebo zpracovaného projektu, systému ekologické stability si před jeho schválením mohou orgány ochrany přírody zajistit posouzení u odborně způsobilých právnických či fyzických osob (Vyhláška č. 186/1990 Sb.).

§ 6

(1) Opatřením k vytváření systému ekologické stability se rozumí návrh a realizace dílčích či jednoduchých doplnění systému ekologické stability, zejména místního, které vzhledem k nenáročným technickým, ekonomickým, organizačním a majetkoprávním podmínkám nevyžaduje předchozí zpracování plánu či projektu podle § 4 a 5 (např. doplnková výsadba stávajícího biocentra či biokoridoru, založení nevelkého remízu, výsadba či dosadba liniové zeleně).

(2) Opatření podle odstavce 1 zabezpečují právnické a fyzické osoby uvedené v § 4 odst. 1 zákona.

§ 7 Ochrana významných krajinných prvků (k § 4 odst. 2 zákona)

(1) Registrace (§ 6 zákona) se provádí zápisem do seznamu významných krajinných prvků. Zápis obsahuje soupis katastrálních území a výčet dotčených parcel s uvedením jejich vlastníků i nájemců, stručnou charakteristikou, doklad o oznamení (§ 5 odst. 1 a 2 zákona), případně o výsledku projednání (§ 6 odst. 3 zákona) či o zrušení registrace (§ 6 odst. 4 zákona) a zákres v mapách přiměřeného měřítka (1:5 000 a většího).

(2) Zrušení registrace významného kra-

jinného prvku sdělí orgán ochrany přírody vlastníkovi, případně i nájemci dotčeného pozemku, územně příslušnému stavebnímu úřadu a obci.

§ 8

Ochrana dřevin a povolování jejich kácení (k § 8 odst. 3 a 5 zákona)

(1) Poškozování a ničení dřevin rostoucích mimo les (§ 7 odst. 1 zákona) je nedovolený zásah, který způsobí podstatné a trvalé snížení jejich ekologických a estetických funkcí nebo bezprostředně či následně způsobí jejich odumření.

(2) Povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les za předpokladu, že tyto nejsou významným krajinným prvkem (§ 3 písm. b) zákona) a jsou splněny ostatní podmínky stanovené zákonem a jinými právními předpisy (Např. § 10 a § 36 odst. 4 zákona č. 138/1973 Sb., o vodách /vodní zákon/), se podle § 8 odst. 3 zákona nevyžaduje pro stromy o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí nebo souvislé keřové porosty do celkové plochy 40 m².

(3) Žádost o povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les podává vlastník pozemku či nájemce se souhlasem vlastníka pozemku, na kterém dřeviny rostoucí mimo les rostou. Žádost musí obsahovat

- jméno a adresu žadatele,
- doložení vlastnického či nájemního vztahu žadatele k pozemkům a dřevinám rostoucím mimo les,
- specifikaci dřevin rostoucích mimo les, které mají být káceny, zejména jejich druh, počet, velikost plochy keřů včetně situačního zákresu,
- udání obvodu kmene stromu ve výšce 130 cm nad zemí,
- zdůvodnění žádosti.

(4) Oznámení o kácení dřevin rostoucích mimo les (§ 8 odst. 2 zákona) musí obsahovat stejně náležitosti jako žádost o povolení ke kácení podle odstavce 3.

(5) Kácení dřevin rostoucích mimo les se provádí zpravidla v období jejich vegetačního klidu. K tomu přihlíží orgán ochrany přírody při vydávání povolení ke kácení dřevin (§ 8 odst. 1 zákona).

§ 9 Maximální výše a způsob vyměření poplatku za jízdu motoro- rovými vozidly v národních parcích (k § 24 odst. 2 zákona)

(1) Za jízdu motorovými vozidly na území národního parku může orgán ochrany

přírody stanovit poplatek v maximální výši 20 Kčs za jeden den, a jde-li o autobus, v maximální výši 50 Kčs za jeden den. Den, v němž byl zaplacen poplatek za vjezd na území národního parku (§ 24 odst. 1 zákona), již nepodléhá poplatku za jízdu na území národního parku.

(2) Poplatek za jízdu motorovými vozidly na území národního parku lze též vybírat ročním paušálem ve výši maximálně 1000 Kčs za jedno motorové vozidlo a jde-li o autobus, v maximální výši 3000 Kčs.

(3) Forma poplatku podle odstavců 1 a 2 je na vůli plátce.

(4) Je-li v motorovém vozidle přepravován držitel průkazu ZTP nebo ZTP/P (Vyhlaška ministerstva práce a sociálních věcí České republiky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení) a je-li toto vozidlo řádně označeno příslušným symbolem (vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích (pravidla silničního provozu), ve znění vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 24/1990 Sb.) poplatky stanovené v odstavcích 1 a 2 se nevyžadují. Od poplatků jsou osvobozeny též autobusové zájezdy organizované pro zdravotně postižené občany za podmínky, že je v autobuse přepravována alespoň polovina takovýchto občanů.

§ 10
Náležitosti
plánu péče o vybraná
zvláště chráněná
území
(k § 38 odst. 3 zákona)

(1) Náležitostmi plánu péče o vybraná zvláště chráněná území (dále jen "plán péče") jsou návrhy praktických opatření směřujících k

- a) vymezení nebo minimalizaci nepříznivých vlivů okolí,
- b) omezení či zastavení vývojových procesů tak, aby bylo uchováno vývojové stádium ekosystému potřebné pro zachování druhové rozmanitosti,
- c) odstranění nežádoucích objektů, zámení, skládek apod.,
- d) usměrnění hospodářského či jiného využívání území,
- e) usměrnění využití území pro vedecko-výzkumné, osvětové a další účely,
- f) úpravě přírodních poměrů území ve prospěch předmětu ochrany,
- g) zajištění praktické ochrany území.

(2) Odbornými podklady pro sestavování a aktualizaci plánu péče jsou zejména inventarizační průzkumy. Doplnujícími podklady jsou veškeré dostupné materiály získané vědeckými průzkumy či odborný-

mi expertizami, zprávami z kontrol apod.

(3) Náležitostmi plánu péče jsou dále

- a) základní identifikační údaje,
- b) charakteristika území se zvláštním zřetelem na hlavní předmět ochrany,
- c) stanovení negativních činitelů a možných nebezpečí dalšího ohrožení,
- d) předběžné finanční vyčíslení nákladů na realizaci navržených praktických opatření.

(4) Náležitostmi plánu péče pro území na lesním půdním fondu jsou navíc

- a) rozbor současného stavu porostů,
- b) stanovení hlavních směrů řízení vývoje, popřípadě též technologických postupů pro základní jednotky (soubory lesních typů).

(5) Náležitostmi plánu péče pro území mimo lesní půdní fond jsou navíc

- a) návrhy na praktická opatření včetně stanovení limitů pro případné hospodářské využívání,
- b) stanovení způsobů uskutečnování navrhovaných opatření.

(6) Náležitostmi plánu péče jsou též návrhy na technické zabezpečení a vybavení zvláště chráněného území, na jeho vedecko-výzkumné a výchovné využití apod.

(7) Plán péče pro území na lesním půdním fondu předávají okresní úřady, správy chráněných krajinných oblastí, správy národních parků nebo ministerstvo životního prostředí České republiky zpracovateli lesního hospodářského plánu tři měsíce před základním šetřením k návrhu zpracování lesního hospodářského plánu (Vyhlaška ministerstva lesního a vodního hospodářství ČSR č. 13/1978 Sb., o kategorizaci lesů, způsobech hospodaření a lesním hospodářském plánování). Plán péče zpracovaný v průběhu platnosti lesního hospodářského plánu může předat orgán ochrany přírody jako podnět ke změně lesního hospodářského plánu příslušnému orgánu státní správy lesního hospodářství.

(8) Zpracování návrhu plánu péče podle odstavců 1 až 7 zajišťuje příslušný orgán ochrany přírody prostřednictvím fyzické či právnické osoby, která má pro tuto činnost kvalifikaci a předpoklady. Metodické řízení a koordinaci zpracování plánů péče zajišťuje Český ústav ochrany přírody.

(9) Plán péče projedná orgán ochrany přírody před jeho schválením s vlastníky i nájemci dotčených pozemků a příslušnými orgány státní správy. Tento plán platí zpravidla pro období deseti let, v odůvodněných případech může být jeho platnost prodloužena o dalších pět let. U nově vyhlášovaných zvláště chráněných území je plán péče součástí podkladů pro jejich vyhlášení.

(10) Každý zásah provedený v rámci uskutečňování plánu péče musí být odborně zdokumentován a evidován. Orgán ochrany přírody, který zásah provedl, popřípadě zadal, je povinen zajistit odborné sledování změn zásahem vyvolaných. Provedené zásahy i výsledky sledování se shromažďují a evidují v dokumentaci podle § 12.

§ 11
**Náležitosti oznamení
o záměru vyhlásit
zvláště chráněné území
(k § 40 odst.1 zákona)**

(1) V písemném oznamení záměru na vyhlášení národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních památek a památných stromů, vyrozumí orgán příslušný k jejich vyhlášení vlastníky i nájemce pozemků o

- a) velikosti části přírody navržené k zamýšlené ochraně s uvedením parcelních čísel dotčených pozemků a označením katastrálního území, dále doplněném o mapové podklady s detailním zákresem vedení hranice zvláště chráněného území a zdůvodnění ochrany,
- b) kategorii zvláště ochrany, která se navrhuje vyhlásit,
- c) zákoném ochranném pásmu a jeho režimu, případně o návrhu na vyhlášení ochranného pásmá včetně jeho rozsahu a detailním způsobu vedení jeho hranic,
- d) vymezení základních podmínek ochrany včetně přehledu činností, kterých se musí vlastník zejména držet,
- e) předpokládaném termínu vyhlášení zvláště ochrany.

(2) Veřejná vyhláška určená k oznamení záměru vyhlásit národní parky nebo chráněné krajinné oblasti obsahuje náležitosti uvedené v odstavci 1, kromě parcelních čísel, a dále obsahuje orientační vymězení zón odstupňované ochrany.

§ 12
**Vedení ústředního
seznamu
ochrany přírody
(k § 42 odst.2 zákona)**

(1) Ústřední seznam ochrany přírody (dále jen "ústřední seznam") tvoří kartotéka a sbírka příloh.

(2) Ústřední seznam vede Český ústav ochrany přírody v Praze.

(3) Kartotéka obsahuje evidenční listy se základními údaji o zvláště chráněných územích a památných stromech. Základními údaji jsou

- a) název objektu,
- b) kategorie ochrany,
- c) údaje o ochranném pásmu,
- d) údaje o mapových podkladech,
- e) výměra,

- f) stručný popis s uvedením údajů a cílů ochrany,
- g) údaje o vyhlášení ochrany a jeho publikaci,
- h) okres,
- i) obec, katastrální území a parcelní číslo pozemků,

k) údaje lesnické v případě zvláště chráněných území na lesním půdním fondu.

(4) Sbírka příloh obsahuje

- a) obecně závazné předpisy či rozhodnutí o vyhlášení ochrany, o jejich změnách či zrušení,
- b) doklady o projednání záměru vyhlášení ochrany,
- c) výpis z evidence nemovitostí a listů vlastnictví dotčených parcel,
- d) snímek z pozemkové mapy a další otisky map (státní mapa odvozená 1:50000),
- e) rezervační knihu.

(5) Rezervační kniha je průběžně doplnovaný soubor údajů a informací o dotčeném zvláště chráněném území. Obsahuje dotazník "Základní údaje", doklady o výjimkách z ochranných podmínek, plány přeče a zprávy o plnění opatření z nich vyplývajících, zprávy z kontrol, výsledky výzkumu a průzkumu a další dokumentaci.

(6) U národních parků a chráněných krajinných oblastí se údaje uvedené v odstavci 3 písmeno i) až k) a v odstavci 4 písmeno c) a d) v evidenčních listech a sbírkách příloh neuvádějí.

(7) Podklady k provedení zápisu památných stromů a zvláště chráněných území, kromě národních parků a chráněných krajinných oblastí, do seznamu jsou

- a) obecně závazný předpis či rozhodnutí o vyhlášení zvláště chráněné části přírody a jejího ochranného pásmá,
- b) výpis z evidence nemovitostí dotčených parcel a snímek z pozemkové mapy s vyznačením hranic dotčeného území,
- c) otisk státní mapy odvozené 1:5 000 s vyznačenými hranicemi (území na lesním půdním fondu též lesnická mapa),
- d) otisk základní mapy 1:50 000 nebo její výřez s vyznačenými hranicemi,
- e) dotazník "Základní údaje".

(8) Podklady k provedení zápisu národních parků a chráněných krajinných oblastí do seznamu jsou

- a) obecně závazný předpis o vyhlášení národního parku nebo chráněné krajinné oblasti,
- b) seznam katastrálních území, která jsou do území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti zahrnuta jako celek nebo z části,
- c) soubor základních map 1: 10 000 s vyznačením hranic (u území větších než 500 km² soubor základních map 1:25000),

d) soubor základních map 1:50 000 se zá-kresem hranic.

(9) Podklady pro zápis do evidence v ústředním seznamu podle odstavců 6 a 7 je povinen zaslat orgán ochrany přírody, který ochranu vyhlásil, právnické osobě uvedené v odstavci 2 do 30 dnů ode dne vyhlášení ochrany. U národních parků a chráněných krajinných oblastí je tímto orgánem ministerstvo životního prostředí České republiky.

(10) Evidence zvláště chráněných území podle odstavců 1 až 8 je pro území sloužící zájmům obrany státu vedena v rozsahu dohodnutém ministerstvem životního prostředí České republiky a federálním ministerstvem obrany.

§ 13
Z p ú s o b o z n a č e n í
c h r á n é n ý c h ú z e m í
a p a m á t n ý c h s t r o m ũ
(k § 42 odst.5 a § 47 odst.3 zákona)

(1) K označení se používá

- a) tabuli s velkým státním znakem České republiky a označením příslušné kategorie ochrany u národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek,
- b) tabuli s malým znakem České republiky a označením příslušné kategorie ochrany u přírodních rezervací, přírodních památek a památných stromů,
- c) pruhového označení hranic na hraničních sloupcích či hraničních stromech u národních přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních rezervací, přírodních památek a I.zóny národních parků,
- d) tabulek s nápisem "I.zóna národního parku" v kombinaci s pruhovým označením jejich hranic podle odstavce 3,
- e) tabuli s nápisem "ochranné pásmo národního parku" pro označení ochranného pásmá národního parku.

Závazné vzory označení podle písmen a) a b) jsou uvedeny v příloze č.I.

(2) Označení hranic zvláště chráněných území tabulemi se umisťuje na přístupové cesty a jiná vhodná místa na hraničích těchto území.

(3) Pruhové označení hranic se umisťuje na hraniční sloupky, které nesou dva červené pruhy 5 cm široké, oddělené 5cm širokou mezerou. Horní pruh probíhá po celém obvodu sloupku, dolní pouze po takové části obvodu, která odpovídá výseku území nechráněného. Sloupky se umisťují zejména na lomové body hranice zvláště chráněného území nebo I.zóny národního parku. Obdobné označení se provádí na hraničních stromech.

(4) Označení památných stromů, jejich skupin a stromořadí se umisťuje takovým způsobem, aby nezpůsobilo poškození stromu.

(5) V mapových podkladech se vyznačují

- a) hranice národních parků 1 mm silnou čarou červené barvy, hranice jejich ochranného pásmá stejně silnou přerušovanou čarou červené barvy.,
- b) hranice chráněných krajinných oblastí plnou čarou červené barvy 0,5 mm silnou,
- c) území národních přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních rezervací a přírodních památek v mapách 1: 50 000 vykrytím červenou transparentní barvou, s uvedením evidenčního čísla (§12 odst.3 písm.j), území jejich ochranného pásmá šrafováním červenou barvou; ve státní mapě odvozené 1. 5 000 se vyznačuje 1 mm silnou čarou červené barvy, v ochranném pásmu stejně silnou přerušovanou čarou červené barvy,
- d) památné stromy prázdným červeným kroužkem, případně skupinou kroužků o průměru 3 mm.

§ 14
S e z n a m a s t u p e n ī
o h r o ž e n í z v l á š t e n
c h r á n é n ý c h d r u h ú r o s t l i n
a ž i v o č i c h ú
(k § 48 odst.3 zákona)

(1) Seznam druhů rostlin, které jsou zvláště chráněny, a stupeň jejich ohrožení je uveden v příloze II této vyhlášky.

(2) Seznam druhů živočichů, které jsou zvláště chráněny, a stupeň jejich ohrožení je uveden v příloze č.III této vyhlášky.

§ 15
O c h r a n a z v l á š t e
c h r á n é n ý c h d r u h ú
r o s t l i n
(k § 49 odst.5 zákona)

(1) Základem ochrany zvláště chráněných rostlin je komplexní ochrana jejich stanovišť a bezprostředního okolí. Bezprostředním okolím se rozumí takový prostor, který vytváří základní podmínky pro její existenci a do něhož nelze zasahovat aniž by rostlina na tento zásah nereagovala.

(2) Za zásahy, při nichž může dojít ke změně hydrologických půdních poměrů, se považuje zejména odvodňování, zavlažování, zásahy do vodotečí, manipulace s výškou hladiny vodních ploch.

(3) Za zásahy do půdního povrchu se považuje veškeré narušování druhu i hrabání steliva v lese.

(4) Za zásahy měnící chemismus prostředí se považuje hnojení organickými i průmyslovými hnojivy a používání jakýchkoli chemických přípravků, pokud nejdé o zásah, který zajistí podmínky existence zvláště chráněných druhů rostlin.

(5) Zvláště chráněné druhy rostlin uvedené v příloze č.II této vyhlášky, které jsou označovány jako škůdci (Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství a ministerstva spravedlnosti č.62/1964 Sb., kterou se vydávají prováděcí předpisy k zákonu o rozvoji rostlinné výroby, příloha č.1 - Seznam škůdců vnitřní karantény a příloha č.2 - Seznam škůdců nekaranténých), se nesmějí hubit.

(6) V případě neodvratného zásahu do prostředí či bezprostředního okolí zvláště chráněných druhů rostlin je možno provést přenesení (§ 52 zákona) celých rostlin či jejich částí v kterémkoliv jejich vývojovém stádiu na náhradní stanoviště. K přenesení je nezbytná výjimka z ochrany zvláště chráněného druhu podle § 56 zákona. Toto přenesení musí být písemně dokumentováno.

§ 16
Ochrana zvláště chráněných druhů živočichů
(k § 50 odst. 5 zákona)

(1) Základem ochrany živočichů je komplexní ochrana jejich stanovišť.

(2) Záchranným chovem se rozumí držení většího počtu jedinců zvláště chráněných živočichů za účelem jejich rozmnožování. Záchranný chov lze povolit jen v souladu se záchranným programem (! 52 zákona) vypracovaným pro příslušný druh. U druhů, které jsou současně zvěří (Zákon č.23/1962 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších zákonů). Vyhláška ministerstva zemědělství a výživy ČSR č.20/1988 Sb., kterou se provádí zákon o myslivosti) projedná povolení záchranného chovu orgán ochrany přírody s orgánem státní správy myslivosti. Součástí povolení k záchrannému chovu je stanovení blížších podmínek záchranného chovu, zejména vedení přiměřené evidenze a jiných údajů o průběhu chovu.

(3) Chov živočichů v zoologických zahradách je chovem zvláště určený. Hlavním posláním zoologických zahrad je zajišťování chovů ohrožených druhů živočichů chráněných mezinárodními úmluvami, záchranných chovů zvláště chráněných živočichů, zejména na kriticky ohrožených, a dále plnění významných vědecko-výzkumných, výchovných a estetických funkcí. Pro zajišťování záchranných chovů se zoologickým zahradám vydává povolení podle odstavce 2.

(4) Zvláště chráněné živočichy, neschopné v důsledku zranění nebo jiných okolností samostatné existence v přírodě, lze držet po dobu nezbytnou k jejich ošetření. Pokud si ošetření vyžádá dobu delší než čtyři týdny, oznámí osoba, která se živočicha ujala, tuto skutečnost příslušnému okresnímu úřadu nebo příslušné správě chráněné krajinné oblasti či národního parku.

(5) Pro zvláště chráněné živočichy neschopné v důsledku zranění nebo jiných

okolnosti samostatné existence v přírodě, lze zřizovat stanice, ve kterých se jim poskytne potřebná péče.

(6) Preparovat zvláště chráněné druhy živočichů (§50 odst.5 zákona) lze pouze na základě oprávnění vydaného orgánem ochrany přírody podle § 56 zákona. Orgán, který oprávnění vydává, v něm stanoví podmínky a dále rozsah nezbytných údajů včetně údajů o způsobu nabytí a dalšího využití zhotoveného preparátu chráněného živočicha apod. Tyto údaje se vedou formou knihy záznamů evidované a kontrolované orgánem ochrany přírody, který oprávnění vydal.

(7) Fotografovat zvláště chráněné druhy živočichů, ruší-li se tím v přirozeném vývoji (§50 odst.2 zákona), lze jen na základě výjimky (§ 56 zákona).

§ 17
Postup při převodu práva hospodaření
(k § 60 odst.4 zákona)

(1) Žádost příslušného orgánu ochrany přírody o převod práva hospodaření k nemovitosti ve státním vlastnictví podle §60 odst.3 zákona musí obsahovat její přesnou identifikaci, termín převodu a jeho zdůvodnění; je-li převod úplatný, musí obsahovat též návrh ceny. Žádost vždy obsahuje zdůvodnění, proč nelze účelu sledovaného ochrannými podmínkami dosáhnout jiným způsobem.

(2) Pokud právnická osoba vyzvaná k převodu práva hospodaření podle odstavce 1 s tímto převodem nesouhlasí, sdělí své stanovisko s podrobným zdůvodněním navrhovatele převodu nejpozději do 30 dnů od obdržení návrhu. V opačném případě uzavře smlouvu o převodu práva hospodaření ke dni uvedenému navrhovatelem.

(3) Nedojeďte-li k dohodě o některé z náležitostí převodu práva hospodaření podle odstavce 1 s výjimkou ceny, rozhodne na žádost navrhovatele o převodu ministerstvo životného prostředí České republiky po dohodě s příslušným ústředním orgánem státní správy.

(4) Prokázané náklady spojené s vykřízením nemovitosti hradí navrhovatel převodu.

(5) Právo hospodaření, které přejde na orgán ochrany přírody podle odstavců 1 až 4, lze dále převádět jen se souhlasem ministerstva životního prostředí České republiky.

§ 18
Biologické hodnocení
(k § 67 odst.1 zákona)

(1) Biologické hodnocení (dále jen hodnocení) je zpráva obsahující zjištění, popis a vyhodnocení současného stavu krajiny a předpokládaných přímých i nepřímých

vlivu investorem zamýšleného užívání krajiny z hlediska vlivu na rostliny a živočichy.

(2) Hodnocení se zabývá celým průběhem zamýšleného zásahu, zejména prováděním, užíváním (výstavbou) a odstraněním stavby (§ 1 vyhlášky federálního ministerstva pro technický a investiční rozvoj č. 85/1976 Db., o podrobnější úpravě územního řízení a stavebním rádu, ve znění vyhlášky federálního ministerstva pro technický rozvoj a investiční rozvoj č. 155/1980 Sb.) včetně zneškodňování případných odpadů (Zákon č. 238/1991 Sb., o odpadech).

(3) Hodnocení obsahuje zejména

- a) popis a vyhodnocení biologických prvků krajiny (se zvláštním zřetelem na zvláště chráněné části přírody),
- b) charakteristiku zamýšleného zásahu, obsahující především
  - základní administrativní údaje,
  - technicko-ekonomické údaje,
  - předpokládané přímé vlivy na rostliny a živočichy,
  - předpokládané nepřímé vlivy na rostliny a živočichy včetně možných rizik,
  - popis opatření navržených k prevenci, omezení, vyloučení, případně kompenzaci negativních účinků,
  - návrh monitoringu negativních vlivů,
  - shrnutí a závěry.

(4) Obsahem hodnocení je i srovnání možných variant zamýšleného zásahu s návrhem optimální varianty.

§ 19
Podmínky poskytování
příspěvku
a náležitosti dohody
(k § 69 odst.3 zákona)

(1) Finanční příspěvek podle § 69 odst. 1 zákona lze poskytovat na úhradu

- a) účetně či jinak prokázané újmy na pozemcích zemědělsky či lesnický obhospodařovaných,
- b) věcných, materiálových a osobních výdajů spojených s výkonem prací v zájmu ochrany přírody.

(2) Při poskytování příspěvku podle odstavce 1 písmeno a) se vychází zpravidla z údajů účetní evidence o snížení výnosů z těchto pozemků nebo pozemků srovnatelných. Příspěvek lze platit až do celkové výše prokázané újmy vzniklé snížením výnosů.

(3) Materiálové a věcné náklady podle odstavce 1 písm.b), které jsou součástí příspěvku, se prokazují v pořizovací ceně na základě kupních či účetních dokladů (smluv, faktur, pokladních stvrzenek apod.). Osobní výdaje zahrnující odměnu za práci se hradí v dohodnuté částce, která nesmí být vyšší, než je za tyto práce obvyklé. Jiné osobní náklady se hradí jen v prokázané výši a pokud byly předem dohodnuty.

(4) Písemná dohoda o poskytnutí příspěvku vymezuje konkrétní věcné a časové podmínky zajišťující zájmy ochrany přírody, které je povinen příjemce příspěvku dodržet. Výplata příspěvku se provádí po splnění dohodnutých podmínek. Při jejich nesplnění se příspěvek nevyplatí, při částečném splnění podmínek se příspěvek přiměřeně zkrátí. Příspěvek lze poskytnout jednorázově nebo jako opakováne plnění po určitou dobu, zpravidla ne delší pěti let. Na příspěvek lze poskytnout zálohu.

§ 20
Organizace, úkoly
a předpoklady pro
výkon stráže přírody
(k § 81 odst.5 zákona)

(1) Stráž přírody zajišťuje strážní, kontrolní, informační, výchovné, případně odborné činnosti v rámci území v působnosti orgánu ochrany přírody, který ji jmenoval (případně části tohoto území). Orgán ochrany přírody jmenuje pro své území ve své působnosti, z vlastního podnětu, či na návrh organizační jednotky občanského sdružení, splňující podmínky dle § 70 odst.2 zákona, strážce a zpravodaje (dále jen "členové stráže přírody").

(2) Členům stráže přírody vydá orgán ochrany přírody služební odznak a služební průkaz stráže přírody, v němž uvede obvod jejich působnosti. Strážce navíc vybaví identifikovatelným úředním razítka. Podrobnosti provedení služebního odznaku, průkazu a úředního razítka jsou uvedeny v příloze č.IV.

(3) Členem stráže přírody může být ustanoven občan České a Slovenské Federativní Republiky starší 18 let, který nebyl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin a splňuje současně následující podmínky

- a) bydlí v obvodu, v němž má vykonávat strážní službu, či může zaručit pravidelné navštěvování tohoto obvodu a výkon strážní služby,
- b) má pro výkon strážní služby potřebné znalosti a schopnosti,
- c) má pro výkon strážní služby zdravotní a fyzické předpoklady,
- d) složí předepsaný slib.

(4) Strážcem (§ 81 odst.3 zákona) může být jmenován člen stráže splňující požadavky podle odstavce 3 a vykonávající činnost zpravodaje po dobu nejméně dvou let, který složí kvalifikační zkoušku stráže. Po nabytí účinnosti zákona lze po složení kvalifikační zkoušky do funkce stráže jmenovat osoby, které vykonávaly v posledních dvou letech funkci zpravodaje nebo konzervátora státní ochrany přírody (zákon č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, Vyhláška ministerstva školství a kultury č. 131/1957 U.1., o dobrovolných pracovních státní ochrany přírody - o konzervátorech a zpravodajích) či dobrovolného strážce národního

parku nebo chráněné krajinné oblasti.

(5) Kvalifikační zkoušky strážců podle odstavce 4 pořádá příslušný orgán ochrany přírody ve spolupráci s Českým ústavem ochrany přírody. V rámci zkoušek musí uchazeč osvědčit znalosti právních předpisů zejména na ochranu přírody a životního prostředí, podrobnější znalost přírody, místopisu a geografie území, v němž má strážní službu vykonávat.

(6) Strážní služba je vykonávána podle určení a požadavků příslušného orgánu ochrany přírody. Funkce dobrovolných členů stráže přírody je čestná. Dobrovolným členům stráže přírody se poskytují náhrady výdajů, které jim v souvislosti s výkonem služby vznikly, za podmínek a ve výši stanovené zvláštními předpisy pro pracovníky (Zákon č.119/1992 Sb., o cestovních náhradách). Orgán ochrany přírody vybaví členy stráže přírody pomůckami pro výkon strážní služby (mapové podklady, právní předpisy dotčených chráněných území atd); může je podle svých možností přiměřeně vybavit terénním oblečením a dalšími pomůckami.

(7) Orgán ochrany přírody dbá na průběžné vzdělávání a doškolování členů stráže. Přezkoušení strážců nařídí po pěti letech od složení příslušné kvalifikační zkoušky a dále každých pět let; může tak učinit v odůvodněných případech i v jiných lhůtách.

(8) Člen stráže přírody při jmenování do funkce skládá a podepisuje tento slib: "Slibuji, že jako člen stráže přírody budu svědomitě a pečlivě plnit své povinnosti při ochraně přírody a krajiny a že při své činnosti budu dodržovat právní řád a ne-překročím oprávnění příslušející stráži přírody".

(9) Členství ve stráži přírody zaniká

- a) odvoláním člena stráže přírody orgánem ochrany přírody,
- b) smrtí člena stráže přírody.

(10) Orgán ochrany přírody odvolá člena stráže přírody z funkce

- a) na jeho žádost,
- b) přestane-li splňovat některou z podmínek uvedených v odstavci 3 či nevyhoví-li při příslušném kvalifikačním přezkoušení podle odstavce 7,
- c) neplní-li rádně své povinnosti či překročí-li svá oprávnění.

(11) Člen stráže přírody je při zániku své funkce povinen orgánu ochrany přírody vrátit služební odznak a služební průkaz, strážce též úřední razítka.

(12) Člen stráže přírody může ve výjimečném případě vykonávat strážní službu na území v působnosti dvou či více sousedících orgánů ochrany přírody či jejich části. Pro tento výkon postačí splnění podmínek uvedených v odstavci 3, případně složení kvalifikační zkoušky strážce, jen u jednoho z nich; ostatní příslušné orgány

ochrany přírody tuto skutečnost členovi stráže přírody vyznačí do průkazu.

§ 21
Z a v e d e n í a u ž i v á n í
s t e j n o k r o j e
a o z n a č e n í p r a c o v n í k í k ū
o c h r a n y p ř í r o d y
(k § 82 odst.2 zákona)

(1) Stejnokroj je šedozeLENÉ barvy, jednotného střihu, s tmavohnědými výložkami na klopách límce saka, rovněž vázanka je hnědě barvy.

(2) Stejnokroj může přidělit pracovníkům orgán, k němuž jsou v pracovním poměru.

(3) Odpadnou-li podmínky pro přidělení stejnokroje, je pracovník povinen vrátit přidělený stejnokroj, jeho součásti a označení.

(4) Označení sestává ze služebního odznaku a služebního označení:

- a) služební odznak je oválného tvaru, zelené barvy, s velkým státním znakem České republiky s nápisem "Ochrana přírody a krajiny České republiky"; nosí se na levé náprsní kapsě saka nebo bundošile;
- b) pracovníci správ národních parků a chráněných krajinných oblastí nosí na levém rukávu saka nebo bundošile služební označení - tkaný odznak národního parku či chráněné krajinné oblasti.

§ 22
K a t e g o r i z a c e
z v l á š t ě c h r á n ě n ý c h
ú z e m í
(k § 90 odst.5,6 a 7 zákona)

(1) Převedení státních přírodních rezervací, chráněných nalezišť, chráněných parků a zahrad, chráněných studijních ploch (§ 4 a 5 zákona č.40/1956 Sb.) do kategorií národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní rezervace tvorí přílohu č.V této vyhlášky.

(2) Státní přírodní rezervace, chráněná naleziště, chráněné parky a zahrady, chráněné studijní plochy, chráněné přírodní výtvory a chráněné přírodní památky, které nejsou zařazeny do některé z kategorií uvedených v příloze č.V, jsou nadále chráněny v kategorii přírodní památky.

§ 23
Z r u š o v a c í u s t a n o v e n í

Zrušují se:

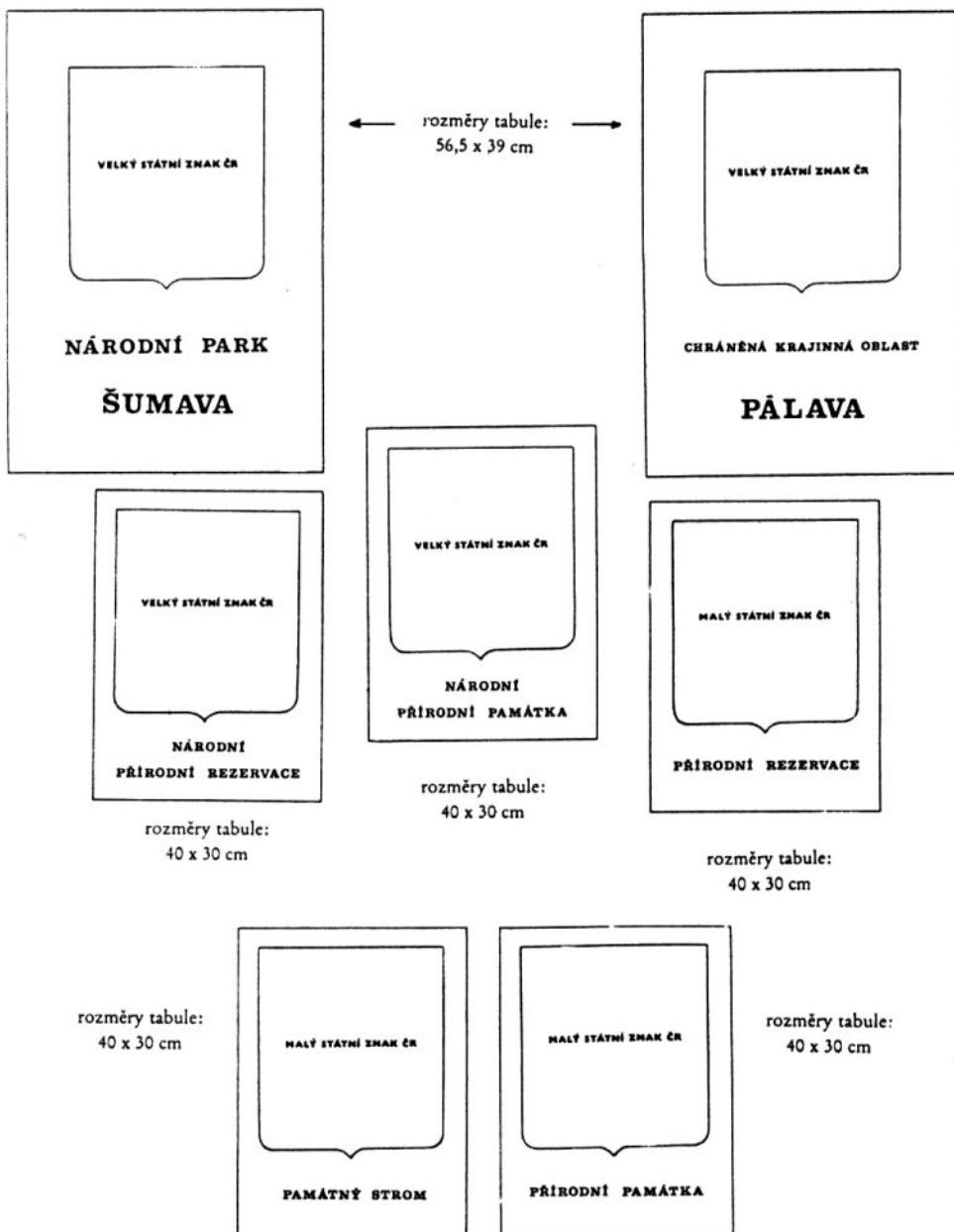
(1) Vyhláška ministerstva školství a kultury č.54/1958 Ú.l., kterou se určují chráněné druhy rostlin a podmínky jejich ochrany.

(2) Vyhláška ministerstva školství a kultury č.80/1956 Sb., o ochraně volně žijících živočichů.

Tato vyhláška nabývá účinností dnem vyhlášení.

Ministr: Dejmal v.r.

Příloha č. I vyhlášky ministerstva životního prostředí ČR č. 395/1992 Sb.
Závazné vzory označení zvláště chráněných území a památných stromů
všechny tabule jsou tmavozelené, písmo je bílé

Seznam zvláště chráněných druhů rostlin

1. Za druhy kriticky ohrožené se prohlašují

Rostliny cévnaté:

- bahenka psárikovitá
bahenka šášinovitá
bařička přimořská
bažanka vejčitá
bělolist žlutavý
bika klasnatá
blatinice bahenní
bledule letní
bradáček srdčitý
bulbinatka bledožlutá
bulbinatka obecná
bulbinatka víceméně
bytel rozprostřený
cídivka (přeslička) peřestá
čilmník bílý
devaterníček skalní
devaterníček velkokvětý
pravý
- divizna ozdobná
drobnokvět pobezní
hadí mord maloúborň
hadinec nachový
hládýš andělikový
hlizovec Loeselův
hnědenec zvlněný
hořec tečkováný
hořeček český
hořeček drsný
hořeček ladní
hořepniček jarní
hrachor bahenní
hrachor hrachovitý
hrachor panonský
hrot nosemenka blá
hrot nosemenka hnědá
hruštička prostřední
huseník luční
huseník sudetský
hvězdnice alpská
hvězdnička panonská
hvozdík kartouzek
sudetský
hvozdík moravský
hvozdík pisečný
chlupáček velkoúborň
chrastavec rolní
krkonošský
chrpa měkká
jazyk jelení
jazýček jadranský
jeřáb krkonošský
jestřábík huňatý
jitrocel černavý
jitrocel primorský
kakost lesklý
kandík psí zub
kaprad hřebenitá
kapradina hrálovitá
katrán tatarský
kavyl pisečný
kavyl olysalý
kohátká kaliskatá
koleneček pětimužný
koniklec jarní
koniklec otevřený
kontryhel rozecklaný
kopyšník tmavý
kosatec skalní
kostrava ametystová
kostrava horská
kovtice plovoucí
- Heleochola alopecuroides
– Heleochola schoenoides
– Triglochin maritimum
– Mercurialis ovata
– Filago lutescens
– Luzula spicata
– Scheuchzeria palustris
– Leucojum aestivum
– Listera cordata
– Utricularia ochroleuca
– Utricularia vulgaris
– Utricularia bremii
– Kochia prostrata
– Hippochaete variegata
– Chamaesyctis albus
– Rhodax rupifragus
– Helianthemum
grandiflorum subsp.
grandiflorum
– Verbascum speciosum
– Corrigiola litoralis
– Scorzonera parviflora
– Echium russicum
– Lasperitum archangelica
– Liparis loeselii
– Limodium abortivum
– Gentiana punctata
– Gentianella bohemica
– Gentianella aspera
– Gentianella campestris
– Calathiana verna
– Lathyrus palustris
– Lathyrus pisiformis
– Lathyrus pannonicus
– Rhynchospora alba
– Rhynchospora fusca
– Pyrola media
– Arabis nemorensis
– Arabis sudetica
– Aster alpinus
– Tripolium pannonicum
– Dianthus carthusianorum
subsp. sudeticus
– Dianthus moravicus
– Dianthus arenarius
– Pilosella macrantha
– Knautia arvensis subsp.
pseudolongifolia
– Cyamus mollis
– Phyllitis scolopendrium
– Himantoglossum
adriaticum
– Sorbus sudetica
– Hieracium villosum
– Plantago atrata
– Plantago maritima
– Geranium lucidum
– Erythronium dens-canis
– Dryopteris cristata
– Polystichum lonchitis
– Crambe tataria
– Stipa boryscheniae
– Stipa glabrata
– Tofieldia calyculata
– Spergula pentandra
– Pulsatilla vernalis
– Pulsatilla patens
– Alchemilla fissa
– Hedsarum hedsyaroides
– Iris humilis
– Festuca amethystina
– Festuca drymeia
– Trapa natans
- kozinec písečný
krtičník jarní
kruhatka Matthiolova
krušťák ostrovky
kuřička Gerardova
kuřička jarní
kuřinka obroubená
kuřinka solná
kýchavice černá
kyvor lékařský
lakušník plíšký
lakušník trojdílný
len chlupatý
lipnice alpská
lipnice jesenická
lněnka bezlistenná
lněnka rolní
lněnka zobákatá
lýkovec vonný
maceška nejmenší
máčka plocholistá
mandloň nízká
maříček pilovitá
masnice vodní
matérídouška karpatská
matizina bahenní
mečík bahenní
měkčilka jednolistá
měkkyně bahenní
mochna Crantzova
mochna drobnokvětá
mochna jahodníkovkvětá
mochna rozkladitá
muk (jeřáb) český
nehtovec přeslenitý
nepukalka plovoucí
odemka vodní
ostřice bílá
ostřice Buxbaumova
ostřice ječmenovitá
ostřice pochvatá
ostřice pozdní krkonošská
ostřice skalní
ostřice tmavá
ostřice vláškovitá
ovsík stepní
- pampeliška besarábská
pampeliška pozdní
pěčhava slatiná
pelyněk Pančičův
petříprstka obecná
hustokvětá
pcháč žlutoostenný
piskavice provensálská
plamének celolistý
plavín štítnatý
plavuník trojklasý
plevník lesostepní
ploštičník evropský
pobezníce jednokvětá
podmrvka hadcová
pochybek severní
polej obecná
pomněnka úzkolistá
popelivka sibiřská
potočnice malolistá
prasečník lysý
prorostlík prutnatý
prorostlík nejeneti
prstnatec plamatý
prstnatec Traunsteinerův
- Astragalus arenarius
– Scrophularia vernalis
– Cortusa matthioli
– Epipactis leptochila
– Minuartia gerardii
– Minuartia verna
– Spergularia maritima
– Spergularia salina
– Veratrum nigrum
– Ceterach officinarum
– Batrachium rionii
– Batrachium baudotii
– Linum hirsutum
– Poa alpina
– Poa ripheae
– Thesium ebracteatum
– Thesium dollineri
– Thesium rostratum
– Daphne cneorum
– Viola kitaibeliana
– Eryngium planum
– Amygdalus nana
– Cladium mariscus
– Tillaea aquatica
– Thymus carpathicus
– Oristecum palustre
– Gladiolus palustris
– Malaxis monophyllos
– Hammarbya paludosa
– Potentilla crantzii
– Potentilla micrantha
– Potentilla sterilis
– Potentilla patula
– Sorbus bohemica
– Illecebrum verticillatum
– Salvinia natans
– Catabrosa aquatica
– Carex alba
– Carex buxbaumii
– Carex hordeistichos
– Carex vaginata
– Carex serotina subsp.
pseudoscanianavica
– Carex rupestris
– Carex atrata
– Carex capillaris
– Helictotrichon
desertorum
– Taraxacum bessarabicum
– Taraxacum serotinum
– Sesleria uliginosa
– Artemisia pancicii
– Gymnadenia conopsea
subsp. densiflora
– Cirsium brachycephalum
– Trigonella monspeliaca
– Clematis integrifolia
– Nymphoides peltata
– Diphasiastrum
tristachyum
– Danthonia alpina
– Cimicifuga europaea
– Litorella uniflora
– Notholaena marantae
– Androsace septentrionalis
– Pulegium vulgare
– Myosotis stenophylla
– Ligularia sibirica
– Nasturtium
microphyllum
– Hypochaeris glabra
– Bupleurum affine
– Bupleurum tenuissimum
– Dactylorhiza maculata
– Dactylorhiza
traunsteineri

- prustka obecná
 pryšec lesklý
 pryšec vrbolistý
 psineček alpský
 puchýřník sudetský
 pupavík pameliškový
 puštěčka rozprostřená
 razilka smrdutá
 rdest dlouholistý
 rdest hrotitý
 rdestice hustolistá
 rohohlavec rovnorohý
 rosnatka anglická
 rosnatka prostřední
 rozchodnice růžová
 rozchodník pýřitý
 rozrazil chudobkovitý
 rozrazil slanistý
 rožec hadcový
 rožec Tenoreův
 ruměnice písečná
 rýt velkokališní
 řečanečka menší
 řeřišnice malokvětá
 řeřišnice Opizova
 řeřišnice rýtolistá
 řeřišničník skalní
 sinokvět chropivitý
 sitina hlavatá
 sitina rybniční
 sitina kulatoplodá
 sitina slatiná
 sitina tmavá
 sivěnka přímořská
 skalnatka (písečnice)
     velkokvětá
 sklenobýl bezlistý
 skrytěnka bodlinatá
 seleziník černý
 seleziník klamný
 smldník kmínolistý
 smrkovník plazivý
 snědovka kulatoplodá
 solenka Valerandova
 solnička panonská
 srpovník karbincolistý
 starček bažinný
 starček skalní
 starček zlatý
 starinec (starček)
     dlouholistý
 starinec (starček) oranžový
 stulík malý
 suchopýr štihlý
 světlík slovenský
 svízel sudetský
 svízelka piemontská
 šabrina tatarská
 šalvěj vlnatá
 šášina načernalá
 šášina rezavá
 šídlatka jezerní
 šídlatka ostrovýtrusá
 škarda pánonská
 škarda sibiřská
 švihlík krutiklas
 timoř trojlodčný
 tomkovicie plazivá
 torič émelákovitý
 torič muchonosný
 torič včelonosný
 toriček jednohlízný
 trojřadka Micheliova
 třtina nachová
 třtina tuhá
 tučnice česká
 tuřice (ostřice) dvoudomá
 tuřice (ostřice)
     šlahounovitá
- *Hippuris vulgaris*
 - *Tithymalus lucidus*
 - *Tithymalus salicifolius*
 - *Agrostis alpina*
 - *Cystopteris sudetica*
 - *Colobium taraxacoides*
 - *Lindernia procumbens*
 - *Aposeris foetida*
 - *Potamogeton perfoliatus*
 - *Potamogeton friesii*
 - *Groenlandia densa*
 - *Ceratocephala testiculata*
 - *Drosera anglica*
 - *Drosera intermedia*
 - *Rhodiola rosea*
 - *Sedum villosum*
 - *Veronica bellidioides*
 - *Veronica scardica*
 - *Cerastium alsinifolium*
 - *Cerastium tenoreanum*
 - *Onosma arenarium*
 - *Reseda phyteuma*
 - *Caulinia minor*
 - *Cardamine parviflora*
 - *Cardamine opizii*
 - *Cardamine resedifolia*
 - *Cardaminopsis petraea*
 - *Jurinea cyanoides*
 - *Juncus capitatus*
 - *Juncus tenagia*
 - *Juncus sphaerocephalus*
 - *Juncus subnodulosus*
 - *Juncus atratus*
 - *Glaux maritima*
 - *Czernohorskya grandiflora*
 - *Epipogium aphyllum*
 - *Crypsis aculeata*
 - *Asplenium adiantum-nigrum*
 - *Asplenium adulterinum*
 - *Peucedanum carvifolia*
 - *Goodyera repens*
 - *Loncomelos sphaerocephalus*
 - *Samolus valerandi*
 - *Suaeda pannonica*
 - *Klasea lycopifolia*
 - *Senecio paludosus*
 - *Senecio rupestris*
 - *Senecio doria*
 - *Tephroseris longifolia*
 - *Tephroseris aurantiaca*
 - *Nuphar pumila*
 - *Eriophorum gracile*
 - *Euphrasia slovaca*
 - *Galium sudeticum*
 - *Cruciata pedemontana*
 - *Conioselinum tataricum*
 - *Salvia aethiopis*
 - *Schoenus nigricans*
 - *Schoenus ferrugineus*
 - *Isoëtes lacustris*
 - *Isoëtes tenella*
 - *Crepis pannonica*
 - *Crepis sibirica*
 - *Spiranthes spiralis*
 - *Laser trilobum*
 - *Hierochloe repens*
 - *Ophrys holosericea*
 - *Ophrys insectifera*
 - *Ophrys apifera*
 - *Herminium monorchis*
 - *Dichostylis micheliania*
 - *Calamagrostis purpurea*
 - *Calamagrostis stricta*
 - *Pinguicula bohemica*
 - *Vignea dioica*
 - *Vignea chordorrhiza*
- turice (ostřice) úzkolistá
 úložník (rozrazil)
     pochybňý
     úpor přeslenitý
     včelník rakouský
- vikev horomilná
 violka bílá
 violka vyšší
 vítod douškolistý
 volovec vrbolistý
- vranečkovec švýcarský
 vratička nejmánkolistá
- vratičkovec mnohoklaný
 vrba borůvkovitá
 vrba bylinná
 vrba černající
 vrba dvoubarva
 vrba laponská
 vstavač řídkokvětý
 vstavač trojzubý
 všivec krkonošský
 všivec statný
 všivec žezlovitý
- zapalička veliká
 zdrojovka prameniští
 zemželž přímořská
 zevar úzkolistý
- zimoželen okolíkatý
 zvonek český jesenický
- zvonek sudetský
 zvonovec liliolistý
 židovník německý
 žluťucha jednoduchá
- Houby:
- bolinka černohnědá
 čirůvka hnědočervená
 čirůvka Josserandova
 hlička jedlová
 hličovec ostrovýtrusný
 hřib Fechtnerův
 hřib královský
 hřib moravský
 holubinka blažácká
 hvězdovka Pouzová
 kávovka pleská
 kuřínek subarktický
 květka písečná
 lanýž letní
 losáček statný
 muchomůrka cisařka
 muchomůrka Vittadiniho
 náramkovitka žlutozelená
 plstnatec různoutvarý
 polnička stepní
 rudoúsek tmavý
 slizěčka chlupatá
 šamonie modrající
 špička stepní
- ucháčkovec šumavský
 václavka bažinná
 vláknice zašpičatělá
- *Camarops tubulina*
 - *Tricholoma inodermeum*
 - *Dermoloma josserandii*
 - *Hohenbuehelia abietinum*
 - *Rhodotus palmatus*
 - *Boletus fechtneri*
 - *Boletus regius*
 - *Boletus (Xerocomus) moravicus*
 - *Rusula helodes*
 - *Gastrum pouzarii*
 - *Biscogniauxia simplicitor*
 - *Ramariopsis subarctica*
 - *Montagnea arenaria*
 - *Tuber aestivum*
 - *Phellodon confluens*
 - *Amanita caesarea*
 - *Amanita vittadini*
 - *Floccularia straminea*
 - *Spongipellis fractipes*
 - *Agrocybe stepposa*
 - *Rhodocybe obscura*
 - *Xerula melanotricha*
 - *Chamonixia caespitosa*
 - *Marasmiellus carneopallidus*
 - *Pseudorhizina sphaeospora*
 - *Armillaria ectypa*
 - *Inocybe acutella*
2. Za druhy silně ohrožené se prohlašují
- Rostliny cévnaté:
- bahnička chudokvětá
 bazarovec kytokvětý
 bělorštka horská
 bříza zakrslá
- *Eleocharis quinqueflora*
 - *Naumburgia thrysiflora*
 - *Leucorchis albida*
 - *Betula nana*

- bublinatka prostřední
cidivka (přeslička)
přezimující
česnek hranatý
česnek tuhý
čičorka pochvatá
devaterka rozprostřená
dvouradec pozdní
hláď pruský
hlavinka horská
hořec šumavský
hořeček nahořklý
hořeček žlutavý
hořepník luční
hrachor růžolistý
hvězdloš podzimní
- hvozdík Lumnitzerův
hvozdík kartouzek
úzkolistý
hvozdík pyšný
hvozdík sivý
- chrpa horská
chudina zední
jalovec obecný nízký
- jednokvítka velekvětý
jestřábík alpský
jinořadec kaderavý
kapradina plevinatá
kapradinka skalní
kavyl chlupatý
kavyl silný
kavyl Smirnovův
kavyl tenkolistý
koniklec luční
koniklec velkokvětý
konitrud lékařský
korálík trojklaná
kosatec bezlistý
kosatec nízký
kosatec pestrý
kosatec sibiřský
kosatec trávovitý
kostrívá pestřatá
kozinec bezlodýžný
kozinec rakouský
kropenáč vytvrvalý
kruštík bahenní
kruštík drobnolistý
kruštík polabský
kruštík růžkatý
krívatec český
ladoňka dvoulístá
lekniň bělostný
lekniň bílý
lilie cibulkonosná
lipnice plíhá
lomikámen latnatý
lomikámen růžicovitý
lomikámen trojprstý
lomikámen vstřícnolistý
mečík obecný
medvědice lékařská
okrotice červená
oman německý
omejí jedhoj
omejí tuhý
ostružník moruška
ostrice černoklasá
ostrice chudá
ostrice lemovaná
ostrice mokřadní
ostrice plstnatoplodá
ostrice ptačí nožka
ostrice šupinoplodá
ostrice žitná
- ožanka čapavá
ožanka horská
plavuník alpský
- *Utricularia intermedia*
- *Hippochaete hyemalis*
- *Allium angulosum*
- *Allium strictum*
- *Coronilla vaginalis*
- *Fumana procumbens*
- *Cleistogenes serotina*
- *Laserpitium pruthenicum*
- *Traunsteinera globosa*
- *Gentiana pannonica*
- *Gentianella amarella*
- *Gentianella lutescens*
- *Pneumonanthe vulgaris*
- *Lathyrus heterophyllus*
- *Calitrichaceae*
- *hermaphroditica*
- *Dianthus lumnitzeri*
- *Dianthus carthusianorum*
subsp. *caprifolans*
- *Dianthus superbus*
- *Dianthus gratianopolitanus*
- *Cyanus montanus*
- *Draba muralis*
- *Juniperus communis*
subsp. *alpina*
- *Moneses uniflora*
- *Hieracium alpinum*
- *Cryptogramma crispa*
- *Polystichum braunii*
- *Woodia ilvensis*
- *Stipa dasypyllea*
- *Stipa pulcherrima*
- *Stipa smirnovii*
- *Stipa tirsia*
- *Pulsatilla pratensis*
- *Pulsatilla grandis*
- *Gratiola officinalis*
- *Corallorrhiza trifida*
- *Iris aphylla*
- *Iris pumila*
- *Iris variegata*
- *Iris sibirica*
- *Iris graminea*
- *Festuca versicolor*
- *Astragalus excapus*
- *Astragalus austriacus*
- *Swertia perennis*
- *Epipactis palustris*
- *Epipactis microphylla*
- *Epipactis albensis*
- *Epipactis muelleri*
- *Gagea bohemica*
- *Scilla bifolia*
- *Nymphaea candida*
- *Nymphaea alba*
- *Lilium bulbiferum*
- *Poa laxa*
- *Saxifraga paniculata*
- *Saxifraga decipiens*
- *Saxifraga tridactylites*
- *Saxifraga oppositifolia*
- *Gladiolus imbricatus*
- *Arctostaphylos uva-ursi*
- *Cephalanthera rubra*
- *Inula germanica*
- *Aconitum anthora*
- *Aconitum firmum*
- *Rubus chamaemorus*
- *Carex melanostachya*
- *Carex paupercula*
- *Carex hostiana*
- *Carex limosa*
- *Carex lasiocarpa*
- *Carex ornithopoda*
- *Carex lepidocarpa*
- *Carex secalina*

- *Teucrium scordium*
- *Teucrium montanum*
- *Diphastiastrum alpinum*
- plavuník Isslerův
plavuňka zaplavovaná
potočnice lékařská
prstnatec bezový
prstnatec pleťový
prvosenka nejmenší
pryšec bahenní
pryšec hranatý
pryskyřník ilyrský
pryskyřník veliký
rdest alpský
rosnatka okrouhlolistá
rudohlávek jehlančkovitý
růžkatec potopený
- řezač pilolistý
sesel pestrý
sinokvět měkký
sítina slanisková
sleziniň hadcový
smil pisečný
starček porční
starček roketolistý
starinec (starček) celolistý
stračka vyvýšená
střevíček pantofliček
suchopýrek alpský
- šafrán bělokvetý
šafrán karpatský
šáter latnatý
šáter svazčitý
šicha černá
šíšák hrálolistý
tis červený
topolovka bledá
tízezalka silná
títnina pestrá
títnina pobřežní
- tučnice obecná
úrazník uzlovitý
vemeníček zelený
větrnice (sasanka)
narcisokvětá
violka nízká
violka obojaká
violka slatiná
violka žlutá
vranček brvitý
vrba velkolistá
vstavač bledý
vstavač mužský
vstavač nachový
vstavač obecný
vstavač osmahlý
vstavač vojenský
všivec bahenní
všivec mokřadní
- záraza sítnatá
zběhovec jehlančkovitý
zdrojovka pobřežní
zevar nejmenší
zvonečník hlavatý
zvonek hadincovitý
zvonek vousatý
žluťucha slatiná
- Houby:
- kalichovka luční
klouzek žlutavý
kukmák dřevní
mozkovka rosolovitá
modralka laponská
ouško citronové
pavučinec nancyský
pazoubek zelený
plžatka smrková
strmélka suchomilná
ušičko jedlové
- *Omphalina discolorosa*
- *Suillus flavidus*
- *Volvariella caesiincta*
- *Ascotremella faginea*
- *Amylocystis laponica*
- *Otidia concinna*
- *Cortinarius nanceinensis*
- *Microglossum viride*
- *Hygrophorus piceae*
- *Clitocybe barbulatum*
- *Pseudoplectania vogesiaca*

voskovka cihlová – *Hygrocybe scizophana*
zvonkovka Babingtonova – *Entoloma babingtonii*

3. Za druhy ohrožené se prohlašují

Rostliny cévnaté:

- aron plamatý – *Arum maculatum*
bělozářka liliovitá – *Anthericum liliago*
bledule jarní – *Leucojum vernum*
brambořík nachový – *Cyclamen purpurascens*
cidivka (přeslička) větevnatá – *Hippochaete ramosissima*
černý český – *Melampyrum bohemicum*
česnek hadi – *Allium victorialis*
divizna brunátná – *Verbascum phoeniceum*
dřín obecný – *Cornus mas*
dřípatka horská – *Soldanella montana*
dub pýtitý (šípák) – *Quercus pubescens*
dvojštítek měnlivý – *Biscutella varia*
dáblík bahenní – *Scorzonera purpurea*
hadík mord nachový – *Ophioglossum vulgatum*
hadilka obecná – *Adonis amurensis*
hlaváček jarní – *Pneumonanthus asclepiadea*
hořepník tolitovitý – *Aster amellus*
hvězdice chlumní – *Dianthus seguieri*
hvozdička křivoštíni – *Cyanus triquetus*
chrpa chlumní – *Doronicum austriacum*
kamzičník rakošský – *Thelypteris palustris*
kapradník bažinný – *Stipa joannis*
kavyl Ivanův – *Oxycoecus palustris*
klikva bahenní – *Pulsatilla scherffelii*
koniklec bílý – *Mutellina purpurea*
koprníček bezobalný – *Meum athamanticum*
koprník štětinolistý – *Sympodium bohemicum*
kostival český – *Globularia punctata*
koulenka vyšší – *Astragalus danicus*
kozinec dánský – *Astragalus onobrychis*
kozinec vícencovitý – *Genista sagittalis*
krucičníčka křídlatá – *Epipactis purpurata*
krušťák modrofialový – *Epipactis atrorubens*
krušťák tmavočervený – *Andromeda polifolia*
kyhanka sivolistá – *Veratrum album*
kýchavice bílá – *Linum tenuifolium*
lén tenkolistý – *Linum flavum*
len žlutý – *Lilium martagon*
lilie zlatohlávek – *Saxifraga bulbifera*
lomikámen cibulkatý – *Melittis melissophyllum*
medovník velkokvětý – *Lunaria rediviva*
měsíčnice vytrvalá – *Leopoldia tenuiflora*
modravec tenkokvětý – *Potentilla collina*
mochna chlumní středočeská – *Potentilla rupestris*
mochna skalní – *Potentilla parviflora*
mochna zlatokvětá duryňská – *subsp. thuringiaca*
okrotice bílá – *Cephalanthera damasonium*
okrotice dlouholistá – *Cephalanthera longifolia*
oman oko Kristovo oměj pestrý oměj šalamounek oměj včelí ostrice tlapkatá pameliška bahenní pérovník pítroši pětiprstka žezulník plamének přímý plavuň pučivá plavuník Zeilerův plavuník zploštělý pleška stopkatá prha chlumní prostřelenec (hořec) křížatý prstnatec májový prstnatec listenatý prysček huňatý papečník obecný rojovník bahenní sasankovka (sasanka) lesní sněženka předjarní řicha obojáká tařice skalní tolje bahenní trávníčka obecná hadcová třemdava bílá tuřice (ostřice) blešní turice (ostřice) Davallova upolin evropský vachta trojlístá vemeník dvoulístý vemeník zelenavý vranec jedlový vratička měsíční vrba plazivá vřesovec pleťový zimostrázek nízký zlatovlásek obecný zvonek boloňský zvonek český zvonek sibiřský žebrazka bahenní žluťucha smrdutá
- *Inula oculus-christi*
– *Aconitum variegatum*
– *Aconitum callibotrys*
– *Aconitum vulparia*
– *Carex pediformis*
– *Taraxacum palustre*
– *Matteuccia struthiopteris*
– *Gymnadenia conopsea*
– *Clematis recta*
– *Lycopodium annotinum*
– *Diphasiastrum zeilleri*
– *Diphasiastrum complanatum*
– *Calycocorsus stipitatus*
– *Arnica montana*
– *Tretorhiza cruciata*
– *Dactylorhiza majalis*
– *Dactylorhiza longebracteata*
– *Tithymalus villosus*
– *Hydrocotyle vulgaris*
– *Ledum palustre*
– *Anemone sylvestris*
– *Galanthus nivalis*
– *Empetrum hermafroditum*
– *Aurinia saxatilis*
– *Parnassia palustris*
– *Armeria vulgaris*
subsp. *serpentini*
– *Dictamnus albus*
– *Vignea pulicaris*
– *Vignea davalliana*
– *Trollius altissimus*
– *Menyanthes trifoliata*
– *Platanthera bifolia*
– *Platanthera chlorantha*
– *Huperzia selago*
– *Botrychium lunaria*
– *Salix repens*
– *Erica herbacea*
– *Polygonoides chamaebuxus*
– *Crinitina linosyris*
– *Campanula bononiensis*
– *Campanula bohemica*
– *Campanula sibirica*
– *Hottonia palustris*
– *Thalictrum foetidum*

Houby:

- holubinka olšinná – *Russula alnetorum*
hvězdovka uherská – *Geastrum hungaricum*
kržatka vrásčitá – *Tubaria fragosa*
loupavka vápencová – *Hysterangium calcareum*
prášivka bažinná – *Bovista paludosa*
šupinovka Henningsova – *Pholiota henningsii*

Příloha č. III vyhlášky ministerstva životního prostředí ČR č. 395/1992 Sb.

1. Za druhy kriticky ohrožené se prohlašují:

Bezobratlí (Avertebrata)

- cikáda viničná – *Tibicen haematodes*
chrobák – *Bolbelasmus unicornis*
chrobák pečlivý – *Copris lunaris*
jasoň červenooký – *Parnassius apollo*
jasoň dynamitkový – *Parnassius mnemosyne*
listonoh jarní – *Lepidurus apus*
listonoh letní – *Triops cancriformis*
kobylka sága – *Saga pedo*
krasec – *Capnodis tenebrionis*
krasec – *Eurythyrea quercus*
krasec – *Sphaenoptera antiqua*
krasec uherský – *Anthaxia hungarica*
kudlanka nábožná – *Mantis religiosa*
modrášek černoskvrrný – *Maculinea arion*
modrášek hořcový – *Maculinea alcon*
pakudlanka jižní – *Mantispa styriaca*
perlorodka říční – *Margaritana margaritifera*
pestrokřídlec podražcový – *Zerynthia polyxena*
ploskoroh – *Libelloides spp.*
rak kamenáč – *Astacus torrentium*
rak říční – *Astacus fluviatilis*
roháček – *Ceruchus chrysomelinus*
strevlik – *Carabus auratus*
strevlik – *Carabus clathratus*

střevlík	- <i>Carabus hungaricus</i>	vlk	- <i>Canis lupus</i>
střevlík	- <i>Carabus menetriesi</i>	vrápenec malý	- <i>Rhinolophus hippocinos</i>
střevlík	- <i>Carabus nitens</i>	vrápenec velký	- <i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
štír kýlnatý	- <i>Euscorpius carpathicus</i>		
tesařík alpský	- <i>Rosalia alpina</i>		
tesařík broskvoňový	- <i>Purpuricenus kaehleri</i>		
tesařík	- <i>Megopis scabricornis</i>		
velevrub malířský	- <i>Unio pictorum</i>		
žábrnožky	- <i>Anostraca spp.</i>		
Obratlovci (Vertebrata)			
Ryby (Pisces) a Kruhoústí (Cyclostomata)			
drsek menší	- <i>Zingel streber</i>	hnědásek osikový	- <i>Euphydryas maturna</i>
drsek větší	- <i>Zingel zingel</i>	chroust opýřený	- <i>Anoxia pilosa</i>
hrouzek Kesslerův	- <i>Gobio kessleri</i>	kovařík	- <i>Ludius ferrugineus</i>
mihule potocní	- <i>Lampetra planeri</i>	krajník	- <i>Calosoma europunctatum</i>
mihule ukrajinská	- <i>Eudontomyzon mariae</i>		- <i>Saturnia pyri</i>
sekavčík horský	- <i>Sabanejewia aurata</i>		- <i>Hipparchia briseis</i>
Obojživelníci (Amphibia)			
blatnice skvrnitá	- <i>Pelobates fuscus</i>	pačmelák cizopasný	- <i>Psathyros rufipes</i>
čolek hranatý	- <i>Triturus helveticus</i>	páchník hnědý	- <i>Osmodesma eremita</i>
čolek karpatský	- <i>Triturus montandoni</i>	potápník široký	- <i>Dytiscus latissimus</i>
čolek velký	- <i>Triturus cristatus</i>	přástevník mřinkový	- <i>Eucharia casta</i>
ropucha krátkonohá	- <i>Bufo calamita</i>	přástevník svízelový	- <i>Claeis maculosa</i>
skokan menší	- <i>Rana lessonae</i>	střevlík	- <i>Carabus scabriuscus</i>
skokan skřehotavý	- <i>Rana ridibunda</i>	střevlík	- <i>Carabus variolosus</i>
Plazi (Reptilia)			
ještěrka zelená	- <i>Lacerta viridis</i>	stužkonoska vrbová	- <i>Catocala electa</i>
užovka stromová	- <i>Elaphe longissima</i>	škeble rybníčná	- <i>Anodonta cygnea</i>
zmiň obecná	- <i>Vipera berus</i>	tesařík obrovský	- <i>Cerambyx cerdo</i>
želva bahenní	- <i>Emys orbicularis</i>	tesařík závalový	- <i>Ergates faber</i>
Ptáci (Aves)			
břehouš černoocasý	- <i>Limosa limosa</i>	zdobenec	- <i>Tragosoma depsarium</i>
bukáček velký	- <i>Botaurus stellaris</i>	zlatohlávek chlupatý	- <i>Gnorimus spp.</i>
bukáček malý	- <i>Ixobrychus minutus</i>	zubokřídlec dubový	- <i>Tropinota hirta</i>
drop velký	- <i>Otis tarda</i>	žlutášek borůvkový	- <i>Marumba quercus</i>
dyvík úhorní	- <i>Burhinus oedicnemus</i>		- <i>Colias palaeo</i>
chrástal malý	- <i>Porzana parva</i>		
jeřáb popelavý	- <i>Grus grus</i>		
koliba velká	- <i>Numenius arquata</i>		
kolípik bílý	- <i>Platalea leucorodia</i>		
kulík hnědý	- <i>Endromias morinellus</i>		
luňák červený	- <i>Milvus milvus</i>		
luňák hnědý	- <i>Milvus migrans</i>		
mandelík hajní	- <i>Coracias garrulus</i>		
morčák velký	- <i>Mergus merganser</i>		
orel kříklavý	- <i>Aquila pomarina</i>		
orel mořský	- <i>Haliaeetus albicilla</i>		
orel skalní	- <i>Aquila chrysaetos</i>		
orlovec říční	- <i>Pandion haliaetus</i>		
ostralka štíhlá	- <i>Anas acuta</i>		
polák malý	- <i>Aythya nyroca</i>		
poštola rudonohá	- <i>Falco vespertinus</i>		
puštík bělavý	- <i>Strix uralensis</i>		
raroň velký	- <i>Falco cherrug</i>		
rybák černý	- <i>Chlidonias niger</i>		
skalník zpěvný	- <i>Monticola saxatilis</i>		
slavík modráček tundrový	- <i>Luscinia svecica svecica</i>		
sokol stěhovavý	- <i>Falco peregrinus</i>		
strnad luční	- <i>Miliaria calandra</i>		
strnad zahradní	- <i>Emberiza hortulana</i>		
tenkozubec opačný	- <i>Recurvirostra avosetta</i>		
tertřev hlušec	- <i>Tetrao urogallus</i>		
vodouš rudonohý	- <i>Tringa totanus</i>		
volavka červená	- <i>Ardea purpurea</i>		
výreček malý	- <i>Otus scops</i>		
zedniček skalní	- <i>Tichodroma muraria</i>		
Savci (Mammalia)			
bobr evropský	- <i>Castor fiber</i>	jeřábek lesní	- <i>Gallinago gallinago</i>
kočka divoká	- <i>Felis silvestris</i>	kalous pustovka	- <i>Oenanthe oenanthe</i>
medvěd hnědý	- <i>Ursus arctos</i>	kavka obecná	- <i>Ciconia nigra</i>
plch zahradní	- <i>Eliomys quercurinus</i>	konipas luční	- <i>Anas querquedula</i>
sysel obecný	- <i>Citellus citellus</i>	kos horský	- <i>Picoides tridactylus</i>
		krahujec obecný	- <i>Turdus iliacus</i>
		krutihlav obecný	- <i>Falco columbarius</i>
			- <i>Upupa epops</i>
			- <i>Bucephala clangula</i>
			- <i>Columba oenas</i>
			- <i>Porzana porzana</i>
			- <i>Crex crex</i>
			- <i>Rallus aquaticus</i>
			- <i>Tetrastes bonasia</i>
			- <i>Asio flammeus</i>
			- <i>Corvus monedula</i>
			- <i>Motacilla flava</i>
			- <i>Turdus torquatus</i>
			- <i>Accipiter nisus</i>
			- <i>Jynx torquilla</i>

- křepelka polní
kulíšek nejmenší
kvakoš noční
lednáček říční
lejsek malý
lelej lesní
linduška horská
linduška úhorní
lízicák pestrý
moták lužní
moták pilich
ostříž lesní
pěnice vlašská
pěvuška podhorní
pisík obecný
potápka rudočírká
rakec černohlavý
rákosník velký
- rybák obecný
skřivan lesní
slavík modráček
středoevropský
slavík tmavý
sova páléná
strakapoud bělohrbetý
strakapoud jižní
sýc rousný
sýc obecný
sýkořice vousatá
tetřívek obecný
tuhýk menší
tuhýk rudočírká
včelojed lesní
vlha pestrá
vodouš kropenatý
volavka bílá
volavka stříbřitá
zrzohlávka rudočírká
žluva hajní
- Coturnix coturnix
Glaucidium passerinum
Nycticorax nycticorax
Alcedo atthis
Ficedula parva
Caprimulgus europaeus
Anthus spinolletta
Anthus campestris
Anas clypeata
Circus pygargus
Circus cyaneus
Falco subbuteo
Sylvia nisoria
Prunella collaris
Actitis hypoleucos
Podiceps grisegena
Larus melanocephalus
Acrocephalus arundinaceus
Sturnus hirundo
Lullula arborea
Luscinia svecica
cyanecula
Luscinia luscinia
Tyto alba
Dendrocopos leucotos
Dendrocopos syriacus
Aegolius funereus
Athene noctua
Panurus biarmicus
Tetrao tetrix
Lanius minor
Lanius senator
Pernis apivorus
Merops apiaster
Tringa ochropus
Egretta alba
Egretta garzetta
Netta rufina
Oriolus oriolus
- perleťovec mokřadní
prskavec
rak bahenní
roháč obecný
střevík
střevík
střevík
střevík
svížník
- šídlo rašelinné
zdobenec
zlatohlávek skvostný
zlatohlávek
- Proctosoma eunomia
Brachinus spp.
Astacus leptodactylus
Lucanus cervus
Carabus arcensis
Carabus irregularis
Carabus oboletus
Carabus problematicus
Carabus scheidleri
Carabus ullrichi
Cicindela spp.
(s výjmou C. hybrida)
Aeschna subarctica
Trichius spp.
Potosia aeruginosa
Oxythyrea funesta

Obratlovci (Vertebrata)

Ryby (Pisces) a Kruhoústi (Cyclostomata)

- cejn perleťový
jelec jesen
ježdik žlutý
kapr obecný (sazan)
mník jednovousý
piskoř pruhovaný
plotice lesklá
střevle potoční
vránka obecná
vránka pruhoploutvá
- Abramis sapo
Leuciscus idus
Gymnocephalus schraeter
Cyprinus carpio
Lota lota
Misgurnus fossilis
Rutilus pigus
Phoxinus phoxinus
Cottus gobio
Cottus poecilopus

Obojživelníci (Amphibia)

- kuňka ohnivá
kuňka žlutobřichá
ropucha zelená
ropucha obecná
- Bombina bombina
Bombina variegata
Bufo viridis
Bufo bufo

Plazi (Reptilia)

- užovka obojková
- Natrix natrix

Savci (Mammalia)

- los evropský
myšívka horská
netopýr černý
netopýr parkový
netopýr pobřežní
netopýrstromový
netopýr velkouchý
netopýr velký
netopýr ostrouhý
rejsek horský
rys ostrovní
vydra říční
- Alces alces
Sicista betulinana
Barbastella barbastellus
Pipistrellus nathusii
Myotis dasycneme
Nyctalus leisleri
Myotis bechsteinii
Myotis myotis
Myotis blythii oxygnatus
Sorex alpinus
Lynx lynx
Lutra lutra

Ptáci (Aves)

- bekasina větíš
bramborníček černohlavý
bramborníček hnědý
brkoslav severní
břehule říční
cvrčilka slavíková
čáp bílý
čírka obecná
hýl rudý
chocholouš obecný
jestřáb lesní
kopřivka obecná
kormorán velký
koroptev polní
krkavec velký
lejsek šedý
moták pochop
moudliváček lužní
ořešník kropenatý
potápka černokrká
potápka malá
potápka roháč
rorýs obecný
slavík obecný
sluka lesní
strakapoud prostřední
tuhýk obecný
tuhýk šedý
vlaštovka obecná
výr velký
- Gallinago media
Saxicola torquata
Saxicola rubetra
Bombycilla garrulus
Riparia riparia
Locustella luciniooides
Ciconia ciconia
Anas crecca
Carpodacus erythrinus
Galerida cristata
Accipiter gentilis
Anas strepera
Phalacrocorax carbo
Perdix perdix
Corvus corax
Muscicapa striata
Circus aeruginosus
Remiz pendulinus
Nucifraga caryocatactes
Podiceps nigricollis
Podiceps ruficollis
Podiceps cristatus
Apus apus
Luscinia megarhynchos
Scolopax rusticola
Dendrocopos medius
Lanius collurio
Lanius excubitor
Hirundo rustica
Bubo bubo

Savci (Mammalia)

- bělozubka bělobřichá
křeček polní
netopýr Brandtův
- Crocidura leucodon
Cricetus cricetus
Myotis brandti

3. Za druhy ohrožené se prohlašují:

Bezobratlí (Arthropoda)

- batolec
bělopásek
bělopásek
číhalka pospolitá
čmelák
drabčík
chrobák ozbrojený
chrobák vrubounovitý
chroust mlýnařík
kovařík
kozliček jilmový
krajník hnědý
krajník pižmový
krasec měďák
lišaj pryšcový
majka
mravenec
můra
nosorožík kapucínek
otakárek fenyklový
otakárek ovocný
- Apatura spp.
Limenitis spp.
Neptis spp.
Atherix ibis
Bombus spp.
Emus hirtus
Odontaeus armiger
Sisyphus schaefferi
Polyphylla fullo
Lacon spp.
Saperda punctata
Calosoma inquisitor
Calosoma sycophanta
Chalcophora mariana
Celerio euphorbiae
Meloe spp.
Formica spp.
Phragmatiphila nexa
Oryctes nasicornis
Papilio machaon
Iphiclides podalirius

netopýr brvitý
netopýr dlouhouchý
netopýr pestrý
plch lesní

- *Myotis emarginatus*
- *Plecotus austriacus*
- *Vespertilio murinus*
- *Dryomys nitedula*

plch velký
tchoř stepní
veverka obecná

- *Glis glis*
- *Putorius eversmanni*
- *Sciurus vulgaris*

Příloha č. IV vyhlášky ministerstva životního prostředí ČR č. 395/1992 Sb.

Vzor provedení služebního odznaku, razítka a průkazů

Popis služebního odznaku:

Služební odznak je oválného tvaru postaveného na výšku o rozměrech 6,5x5 cm, zelené barvy, se zlatým okrajem. Uprostřed oválu je velký státní znak České republiky. Po obvodu znaku je zlatý nápis "OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY". Odznak je kovový, smaltovaný.

Popis úředního razítka strážce podle § 30 odst.2 vyhlášky:

Razítko má tvar obdélníku na šířku o rozměrech 7x2 cm s textem obsahujícím název orgánu, který stráž do funkce ustavil, a dále s textem "stráž chrany přírody a krajiny". Obsahem razítka je též jeho identifikační číslo.

Typ I. Služební průkaz

Přední strana služebního průkazu obsahuje následující údaje:

Pod horním okrajem průkazu je nápis: "OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY". V levé části průkazu je rámeček na fotografiu nositele. V pravé polovině průkazu je výrazný nápis "SLUŽEBNÍ PRŮKAZ", pod kterým je údaj o čísle průkazu, jménu a rodném čísle jeho držitele a údaj o území, pro které je průkaz vydán. Na přední straně je rovněž místo pro datum, označení orgánu, který průkaz vydal, a podpis odpovědného pracovníka.

Zadní strana služebního průkazu obsahuje v levé polovině velký státní znak České republiky a v pravé tento text:

Držitel služebního průkazu má právo při výkonu své pracovní činnosti ve smyslu ustanovení § 62 a 85 zákona ČNR č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny:

- kontrolovat dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny,
- vstupovat v nezbytných případech na cizí pozemky, přitom provádět potřebná měření, sledování, dokumentaci a požadovat informace nezbytné ke zjištění stavu přírodního prostředí.

Při výkonu této činnosti je držitel služebního průkazu povinen co nejvíce šetřit vstupem dotčené pozemky, jakož i všechna práva vlastníka.

Vstup do prostorů a objektů užívaných ozbrojenými silami a ozbrojenými sbory se řídí zvláštními předpisy.

Typ II. Služební průkaz strážce

Přední strana služebního průkazu obsa-

huje následující údaje:

Pod horním okrajem průkazu je nápis "OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY". V levé části průkazu je rámeček na fotografiu nositele. V pravé polovině průkazu je výrazný nápis "SLUŽEBNÍ PRŮKAZ STRÁŽCE", pod kterým je údaj o čísle průkazu, jménu a rodném čísle jeho držitele a údaj o území, pro které je průkaz vydán. Na přední straně je rovněž místo pro datum, označení orgánu, který průkaz vydal, a podpis odpovědného pracovníka.

Zadní strana služebního průkazu obsahuje v levé polovině velký státní znak České republiky a v pravé tento text:

Držitel průkazu strážce je oprávněn ve smyslu ustanovení § 62 a 81 zákona ČNR č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny:

- kontrolovat dodržování předpisů o chránění přírody a krajiny,
- zjišťovat totožnost osob, které porušují předpisy na ochranu přírody,
- ukládat a vybírat blokové pokuty za přestupy na úseku ochrany přírody podle zákona č.200/1990 Sb., o přestupech.

V případě bezprostředního ohrožení zájmů chráněných podle části druhé, třetí a čtvrté zákona ČNR č.114/1992 Sb. je strážce oprávněn k pozastavení rušivé činnosti. O svém opatření bezodkladně vyznázumí územně příslušný orgán ochrany přírody, který je potvrzen, změní nebo zruší nejpozději do 15ti dnů od jeho vydání.

Typ III. Průkaz zpravodaje

Přední strana průkazu zpravodaje obsahuje následující údaje:

Pod horním okrajem průkazu je nápis "OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY". V levé části průkazu je rostlinný motiv tvořený lipovými listy. V pravé polovině průkazu je výrazný nápis "PRŮKAZ ZPRAVODAJE", pod kterým je uvedeno číslo průkazu, jméno jeho držitele a číslo držitelova občanského průkazu. Dále je tam údaj o území, pro které je průkaz vydán a místo pro datum, označení orgánu, který průkaz vydal a podpis odpovědného pracovníka.

Zadní strana průkazu zpravodaje obsahuje v levé polovině velký státní znak České republiky a v pravé tento text:

Držitel průkazu zpravodaje je členem stráže přírody ve smyslu ustanovení § 81 zákona ČNR č.114/1992 Sb., o ochraně

přírody a krajiny. Posláním stráže přírody je kontrola dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny.

Zpravidla v územním obvodu vymezeném na přední straně tohoto průkazu provádí podle pokynů orgánu ochrany přírody a krajiny, který ho ustanovil, sledování sta-

vu přírody. Při své práci používá jednoduché přístroje, fotografické aparáty, mapy a jinou dokumentaci.

Všechny příslušné orgány, organizace a osoby se žádají, aby držiteli tohoto průkazu plnění funkce stráže přírody umožnily.

Příloha č.V vyhlášky ministerstva životního prostředí ČR č.395/1992 Sb.
(Výnatek - jsou otištěny pouze zvláště chráněná území v CHKO SL)

Do kategorie
"NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ REZERVACE"
se převádějí:

KLADSKÉ RAŠELINY - okres Cheb, Sokolov.
K.ú. Lázně Kynžvart, Mariánské Lázně.
Zřízeno: Výnos MŠANO č.143.547/1933
(31.12.1933).

PLUHŮV BOR - okres Sokolov, K.ú. Louka.
Zřízeno: Výnos MK ČSR č.13.365/1969
(28.12.1969).

Do kategorie
"NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ PAMÁTKA"
se převádějí:

JAN SVATOŠ - okres Karlovy Vary, k.ú.
Hory, zřízeno: Výnos MŠANO č.143.547
/1933 (31.12.1933).

KŘÍŽKY - okres Cheb, k.ú. Prameny. Zřízeno:
Vyhláška ONV Cheb (22.12.1962).

UPOLÍNOVÁ LOUKA POD KŘÍŽKY - okres
Cheb, k.ú. Prameny. Zřízeno: Vyhláška
ONV Cheb (30.8.1990).

Do kategorie
"PŘÍRODNÍ REZERVACE"
se převádějí:

HOLINA - okres Cheb, k.ú. Lázně Kynžvart,
Valy u Mar. Lázní. Zřízeno: Vyhláška
MŽP ČR. č.6/1991 Sb.(14.12.1990)-

PLANÝ VRCH - okres Cheb, k.ú. Mnichov.
Zřízeno: Výnos MŠK č.19.881/66 (7.5.
1966).

SMRAĎOCH - okres Cheb, k.ú. Mariánské
Lázně. Zřízeno: Výnos MKI č.12.613/68
(10.9.1968).

ÚDOLÍ TEPLÉ - okres Cheb, Sokolov, Karlovy
Vary. K.ú. Mnichov, Louka, Tisová,
Poutnov, Bohuslav. Zřízeno: Vyhláška
OÚ Cheb (24.2.1992), vyhláška OÚ Sokolov
(27.2.1992), vyhláška OÚ Karlovy
Vary (27.2.1992).

VLČEK - okres Cheb, k.ú. Prameny, Sítiny.
Zřízeno: Výnos MŠK č.19.880/66
(7.5.1966).

Arnika - redakční poznámka:

Pro úplnost uvádíme zvláště chráněná území, která nejsou v příloze č.V uvedena a jsou tedy zařazena

Do kategorie
"PŘÍRODNÍ PAMÁTKY"

Dominova skalka, Šemnická skála (Olšová
vrata), Sirnák (Podhorní mofety), Homolka,
Kynžvartský kámen.

Do kategorie
"PAMÁTNÉ STROMY"

Lípy u Vondrů v Kostelní Bříze, Lípa u kostela v Kostelní Bříze, Kleny v Kostelní Bříze, Lípy u kostela v Přílezech, Lípa u fary v Bečově, Dub u hudební školy v Bečově, Buky nad Bečovem, Chodovský buk, Rájovský javor, Lípy u Tabákového mlýna, Svobodova alej, Král smrků.

Ladislav Plachý

ZAČÁTKY POŠTOVNICTVÍ VE SLAVKOVSKÉM LESE - SOKOLOVSKÁ ČÁST

Již ve středověku si zřizovali šlechtici a bohatí měšťané na doručování zpráv doručovací službu. Tyto služby však byly nepravidelné a pouze příležitostné. Zprávy v naší oblasti byly v té době doručovány pěšky, popřípadě koněm. Pravidelné poštovní linky se v našich zemích objevily až kolem roku 1530. Pravidelné poštovní spojení bylo v naší oblasti pak zřízeno ve třicetileté válce a sice ve směru Praha - Cheb (v roce 1623), snad pro potřebu císařských armád. V posledním čtvrtstoletí 17. století doručování zpráv mezi Prahou a Karlovými Vary obstarával tzv. Falknovský posel. Falknov, nynější Sokolov, byl rodovým sídlem hrabat Nosticů, kteří v té době zastávali nejvyšší funkce v Českém království a proto když pobývali ve Falknově, bylo doručování zpráv pro ně velice důležité.

Falknovský posel jezdil na koni a dostával od města Karlových Varů za doručování dopisů roční odměnu 3 tolary. 16. prosince 1748 pak vydala Marie Terezie důležitý výnos, kterým se upravoval poštovní pořádek v mocnářství. Výnos ukládal všem poštmistům povinnost "že musí na stanicích být vždy k dispozici nejméně šest koní a rezervní dostavník tak, aby kdykoliv bylo možno vyjeti na poštovní trasu".

V místech, kde nebyly zřízeny poštovní stanice nebo úřady, měly být zřízeny sběrná místa a osoba tímto pověřená měla za poplatek doručit poštu na nejbližší poštovní stanici. Marie Terezie dále nařídila, aby podle saského vzoru byly na každé míli postaveny milníky, na kterých se označovala vzdálenost. Podle těchto milníků se vyměřoval poštovní poplatek, který nebyl malý a tak pošta byla pouze pro ty majetnejší. Městům, přes která vedla "poštovní" silnice bylo nařízeno, aby je upravovala a udržovala. Ostatní obce se měly starat pouze o malé opravy a měly zaručovat sjízdnost.

Poštovní vozy a dostavníky nebyly příliš pohodlné a cestování na delší vzdálenost při špatném stavu cesty bylo doslova utrpením. Vozy byly špatně přepravovány a často i málo udržované. V zimě v nich byla zima a v létě horko a do většiny i pršelo. Poštovní postillion vyžadoval často zpropitné, měl totiž každou šestou míli zastavit a promazat kola kolomazi. A tak kdo chtěl rychle cestovat, musel dát tučné zpropitné, aby postillion tak často nemazal. Když totiž nedostal ono "všimné", dokázal obdivuhodně cestu protáhnout. Snad z té doby pochází pořekadlo "kdo maže, ten jede".

1825

1830

ELBOGEN **ELBOGEN.**

1837

5
12

1839

ELBOGEN

1837

Loket - nejstarší známá razítka

Loket - první razítko poštovního úřadu z roku 1832 (když byla samostatná pošta). Nejstarší razítka nahore jsou z doby, kdy zde byla pouze sběrna.

Slavkov - razítko sběrny pošty z konce 17. století

1844

6.OCT.

SCHLAGGENWALD

1844

1819

Horní Slavkov - razítka pošty

v. Zwodau Von Zwodau

1806 1834

S v a t a v a

Steinhof 1846

K a m e n n ý d v ú r

PETSCHAU
20.AUG.

1840

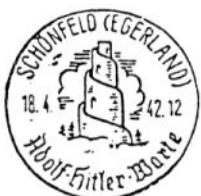
PETSCHAU
28 MAR

1869

Petschau

1838

B e č o v - první poštovní razítka

K r á s n o - poštovní razítko z roku 1942

Stará pošta ve Svatavě

(Zwodau)

V roce 1749 bylo rozhodnuto o poštovním spojení mezi Prahou a Chebem a dále Erfurtu. První dostavník vyjel z Erfurtu do Chebu 19. října 1749 a do Chebu dorazil 22. října. Přepřahací stanice na této trase byly: Jeneč - Žehrovice - Kolešovice - Libkovice - Bochov - Karlovy Vary - Svatava. Cesta minula Sokolov, protože byla řeka Ohře dost často rozvodněná a tak velice často bylo město nedosažitelné. Trasa silnice je dodnes v některých částech mezi Jehličnou a Svatavou patrná.

Ke zřízení pošty ve Svatavě došlo v roce 1750. Spoj byl prováděn 2x týdně do Chebu a 2x týdně do Prahy. Pošta ve Svatavě měla dost velký doručovací obvod, který sahal od Jehličné, Lipnice, Šindelové přes Přebůz, Kraslice, Kostelní, Krajkovou, Kacéřov, Kynšperk až do Pramenů, ale i do Vítkova a Sokolova. Když byla dostavěna nová silnice z Karlových Varů přes Loket, Falknov a Kamenný Dvůr do Chebu, byla pak pošta ze Svatavy přenesena do Falknova (v roce 1832), ale obvod doručovací pošty zůstal skoro stejný. Teprve v roce 1845 byl zřízen poštovní doručovací úřad v Kamenném Dvoře, který převzal doručování pošty na celém Kynšpersku a v části Slavkovského lesa.

V Lokti byla od roku 1798 sběrna dopisů pro poštu v Karlových Varech a od roku 1845 byl zřízen samostatný poštovní úřad. V Horním Slavkově byla koncem 18. století zřízena poštovní sběrna. Správce této sběrny odnášel dvakrát týdně poštu do Karlových Varů do jejího obvodu Slavkov patřil. Cesta tam a zpět trvala šest hodin. Za tuto službu dostával ročně odměnu 12 tolarů a 48 krejcarů. Musel však ročně odvést státu nejméně 500 tolarů. Kromě toho obstarával posel poštu pro dolové - hornické podniky. Tyto cesty odpadly až v roce 1821, kdy se částečně osamostatnila pošta v Lokti. V roce 1863 byl zaveden jízdní poštovní spoj Falknov - Bečov přes Loket a Slavkov.

V roce 1850 byly v Rakousku zavedeny poštovní známky a ukázala se nutnost prodávat tyto ceniny také jinde než v poštovním úřadě, protože zřízení poštovních schránek nepřicházel odesílatel přímo do styku s poštovním zaměstnancem. Bylo proto rozhodnuto, že v obvodu doručovacího úřadu bylo pověřeno prodejem známk na několik obchodníků.

Po začátku budování železničních drah po roce 1870, přivedla se dálková doprava pošty na ně. Tím se několikanásobně zvýšila, ale hlavně zrychlila poštovní doprava. Doprava dopisu na trase Praha - Falknov (od podání dopisu) trvala nejvíce 24 hodin. Dnes není zvláštností, když tato doprava trvá i 4 - 5 dnů.

Eger

Sokolov
Poštovní razítko z roku 1941,
na razítku se doslova říká:
"Výchozí místo do Císařského
lesa".

Loket (Elbogen) - 1845
Kamenný Dvůr (Steinhof) - 1845
Krásno (Schönfeld) - 1867
Cistá (Lauterbach Stadt) - 1869
Nová Ves (Neudorf) - 1869
Kostelní Bříza (Kirchenbirk) - 1875
Louka (Grün) - 1893
Vranov (Frohnau) - 1897

Slavkov
Poštovní razítko z roku 1941.
Na razítku se hovoří, že se
jedná o STARÉ HORNÍ MĚSTO,
zároveň se propaguje výroba
porcelánu.

Stará pošta v Horním Slavkově
(pohlednice z roku 1912 - reprodukce)

ÚTRŽKY Z HISTÓRIE

ZDENĚK HUML

V minulém vyprávění jsem uvedl annonci z roku 1852, kde je popisováno předvádění nejmodernějšího elektromagnetického telegrafního přístroje té doby v Mariánských Lázních. Jednalo se skutečně o ukázkové předvádění prvního, prakticky použitelného telegrafova, sestrojeného panem S. R. B. Morseem v roce 1837. Ono zdůrazněné "prakticky použitelného telegrafova" mělo své opodstatnění. Pan Morse totiž nebyl prvním člověkem, který telegraf sestrojil. První byl německý badatel S.T. Sömmerring, který již v roce 1809 sestrojil elektrický telegraf, který měl fungovat na základě elektrolýzy. Druhým byl rus P.L. Schiling, který pro změnu sestrojil v roce 1832 tzv. jehlicový telegraf. Principem jeho vynálezu byly značky, které vyplývaly z úchylek magnetky vložené do magnetického pole cívky. Oba vynálezy bohužel patřily do skupiny pouhých teoretických úvah.

Od předvedení Morseova telegrafova, do jeho praktického uvedení do provozu v Mariánských Lázních, uplynulo však bezmála dvacet let. Tato událost nastala až v roce 1856. Přitom naše město patřilo mezi první místa se zavedeným telegrafním provozem v západních Čechách. Dokonce se v Mariánských Lázních telegrafovalo dříve než v samotné Plzni.

Obdobně trvalo hezkou řadu let, než byla zřízena c.k. vedlejší telegrafní stanice v Teplé. Stalo se tomu v roce 1872. Uvádíme tuto skutečnost proto, že se v poštovních análech zachovala c.k. revizní kniha této vedlejší telegrafní stanice. Kniha byla vedena od doby uvedení stanice do provozu až do roku 1922. Tedy celých padesát let. Je proto pochopitelné, že v zápisech je mnoho zajímavého a poučného. A tak si v této revizní knize trochu zalistujeme.

První zápis byl proveden v den uvedení stanice do provozu - 18. května 1872. Jejím vedoucím se stal Josef Malík, který byl tenkrát "patřičně poučen". Aby věděl s čím a jak bude hospodařit, bylo uvedeno hned v zápisu druhém: "Podle výnosu c.k. ředitelství telegrafů v Praze ze dne 19. února toho roku, č.j. 842 T, jsou vedlejší telegrafní stanice vybaveny následujícími předměty: 1 dláto, 1 velké kladivo, 1 pila na dřevo, 1 sekera, 4 ručníky, 4 utěráky, 1 petrolejová lampa, 2 sklenice, 1 smeták, 1 skleněná láhev, 2 láhve na kyselinu, 1 dřez na vodu, 1 pokladnička, 1 mosazný trychťák, 1 stínidlo na lampu, 1 konvička na olej, 1 nůžky na papír, 1 dřevěné pravítko, 2 dřevěné lahvičky

na inkoust. Proti ohni bylo toto vybavení: 1 lopata, 1 kleště, 1 hák.

K výše uvedenému bylo připojeno poučení, že jmenované předměty nebudou přiděleny "in natura", ale že je dáván k jejich zakoupení paušál 15 zlatých. Z dalších dvaceti stran zápisů stručně alespoň několik nejzajímavějších.

Velký důraz byl kladen zejména na znalost cizích jazyků. K tomu účelu se vyplňoval tiskopis "Výkaz o znalosti cizích řečí uvedených úředníků a vedoucích vedených telegrafních stanic". Znalost jazyka se hodnotila pěti stupni B I - V.

B I - znamenalo pochopení čteného jazyka v řeči a v písmě.

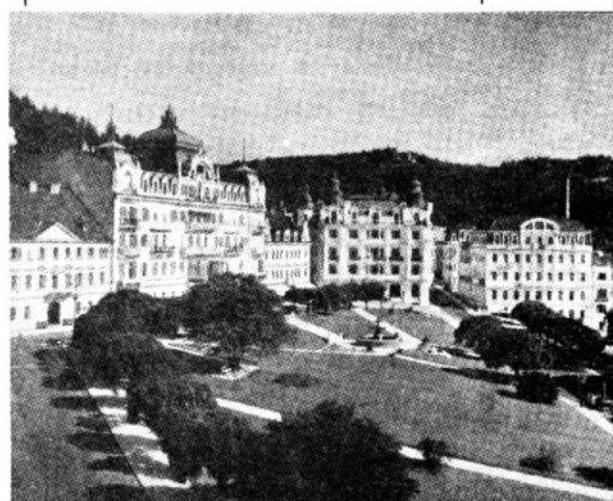
B II - znamenalo částečné pochopení čtení cizího jazyka a písemného vyjádření.

B III - znamenalo dobré pochopení čteného, částečná pohotovost v korektuře jazyka a písemného vyjádření.

B IV - znamenalo úplné pochopení čteného a úplné vyjadřování v písemném a ústním podání.

B V - znamenalo pochopení pro řeč jak v písmě, tak také v ústním podání se znalostí literatury.

Mariánské Lázně - Goethovo náměstí
v roce 1928

Mariánské Lázně - dnes již historický snímek bývalého Schillerova náměstí z roku 1928. Po zbourání areálu Tepelského domu vzal za své i tenhle příjemný park.

Toto jazykové ohodnocení znalosti se požadovalo o němčině, češtině, italštině, francouzštině a angličtině!!! Navíc musel být výkaz předkládán ve stanovených termínech. Pokud se tak nestalo, byla od vedoucího stanice inkasována za každý den zpoždění pokuta ve výši 50 krejcarů.

Mnohými zápisu v revizní knize byly řešeny různé technické problémy. Stejně tak i problémy se světovým zeměpisným názvoslovím, včetně názvů velkých měst. Pozoruhodné jsou například popisy různých směrovacích cest pro podané telegramy. A pochopitelně i ceny. Tak například telegramy do Šanghaje a Hongkongu putovaly "via Malta" a za 20 slov telegramu se platilo 41 zlatých a 40 krejcarů. Do Nagasaki byly telegramy směrovány opět na "via Malta" a to stálo již 51 zlatých a 40 krejcarů. Nejdražší sazby za 20 slov telegramu byly do Samarangu a to 58 zlatých a 60 krejcarů. Zajímavý byl i vnitřní služební předpis z 2. července 1872, podle kterého se přes Německo nedopravují telegramy do Španělska, Portugalska a Ruska.

Ze zápisu ze dne 3. prosince 1872 je patrné, že c.k. vedlejší telegrafní stanice byly také zřízeny a uvedeny do provozu v Poutnově, Plané a v Tachově. Přitom hlavní telegrafní stanici pro ně byly Mariánské Lázně.

Závěrem uvedu poslední zápisu. Je to zápis ze dne 5. března 1913, ve kterém c.k. vrchní stav. komisař K. Weiss konstatuje, že je vše v pořádku. Hned další zápis na téže straně je ze dne 23. září 1921! I ten konstatuje, že je opět všechno v pořádku. Podepsán vrchní stavební rada Jungweiss. Náhoda? Skutečně poslední kontrolní zápis, také na téže straně, hovoří o tom, že opět je všechno v pořádku. Zápis je ze dne 24. listopadu 1922. Tímto zápisem revizní kniha končí a byla dána do poštovního archivu.

Tak, jak se rozvíjely c.k. státní služby, snažily se i obce a města rozvíjet a

poskytovat služby svému obyvatelstvu. Nahlédneme proto do doby před více jak sto lety a podíváme se, jak se tomuto snážení dařilo v Mariánských Lázních.

Tehdejší konšelé vše pokládali zřejmě již tehdy za prostou a jednoduchou záležitost. Vyžádali si pro město koncesi a to na tehdy již zavedený posluhový ústav - Institut Express". I když tenhle "institut" měl zřejmě výrazné humánní zaměření, okresní hejtmanství v Teplé žádostí Mariánských Lázní promptně vyhovělo a hned 8. dubna 1878 číslem jednacím Z 2.442 dalo souhlas k tomu, aby město převzalo institut Express do své rezidence.

Organizačně mělo město vše předem zajištěné. Proto také byla ihned otevřena místní kancelář a to přímo v budově radnice. Otevřeno bylo v "obvyklé hodiny". Současně byl publikován vypracovaný soubor poskytovaných služeb, které byly zařazeny do tarifu I a II. V tarifu I. bylo zahrnuto celkem sedm služeb:

- A) MĚSTSKÁ SLUŽBA - pro pochůzku se zavazadem do výšky cca 100 liber.
- B) SLUŽBA Z NÁDRAŽÍ A NA NÁDRAŽÍ za podobných podmínek jak v bodě A). Ale o váze zavazadla do 300 liber - možnost omezeného překročení výšky.
- C) POCHŮZKY DO OKOLNÍCH MÍST: na Bellevue, k Ferdinandovu prameni, na Křemenný dvůr a k Ferdinandovu mlýnu.
- D) ČASOVÉ SLUŽBY - na jednu hodinu nebo i denních deset hodin. Také jako noční opatrovník nemocného opět s limitem deseti hodin, ale s možností jeho prodloužení za příslušný poplatek.
- E) STĚHOVÁNÍ PIAN NEBO PIANIN výlučně uvnitř města.
- F) VYSLÁNÍ VALNÍKU S OBSLUHOU - na jednu hodinu, na půl dne, případně na celý den, ale opět nejdéle do počtu deseti hodin.
- G) SPĚŠNÁ SLUŽBA - poplatek byl vyměřován podle vzdálenosti, kterou musel spěšný posel urazit, tj. podle počtu mil - při zpětné odpovědi o polovinu více. Za trasport spěšného zavazadla nesměl být po deváté hodině večerní vyžadován vyšší poplatek.

Navíc k uvedeným službám institut také pronajímal valníky na hodinu, ale i na celý den (s limitem deseti hodin).

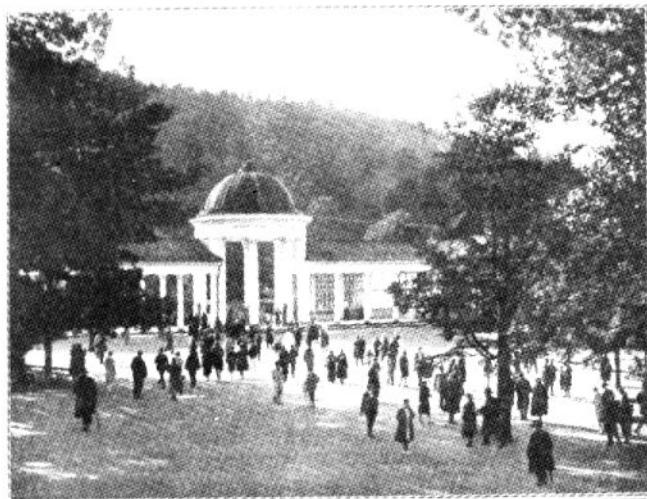
Do tarifu II. byla zahrnuta doprava cestovních zavazadel domácími sloužícími, od jednoho domu ke druhému, v obvodu města. Dělo se tak bez ohledu na vzdálenost a navíc včetně Lesního mlýna a Diana dvora. Ovšem za patřičnou tarifní odměnu. I v tomto tarifu byla také navíc uvedena některá opatření, která upřesňovala výkon služby: například za připojené příruční zavazadlo nebyl požadován zvláštní příplatek, za překročení dohodnutého stupně sazby bylo nutné příslušnou částku uhradit jedině na purkmistrovském úřadě.

Vztah městských radních k zaměstnancům institutu se vyznačoval velice přísnými vnitřními opatřeními. Za jejich nedodržení následovalo okamžité propuštění ze služeb. Například za požadavek další prá-

ce, za nabídnuté zprostředkování ubytování, za požadavek překročení dojednané sazby, stejně tak za opilství ve službě došlo ihned k propuštění.

Poplatky za všechny uvedené služby byly odstupňovány podle přesně stanovených podmínek a to bezmála třiceti cenovými relacemi. U služeb podle tarifu I. se sazby pohybovaly od 15 krejcarů do 3 florintů za jeden úkon. U tarifu II. se poplatky pohybovaly od 40 kr. do 3 fl.

Služby institutu pro lázeňské hosty, ale i místní obyvatele lze hodnotit vysoce kladně. Služby byly velice žádané a zřejmě i výnosné. Svědčí o tom velký zájem města mít službu ve vlastní režii. Tyto tržní vztahy byly tehdy zřejmě rozhodující.

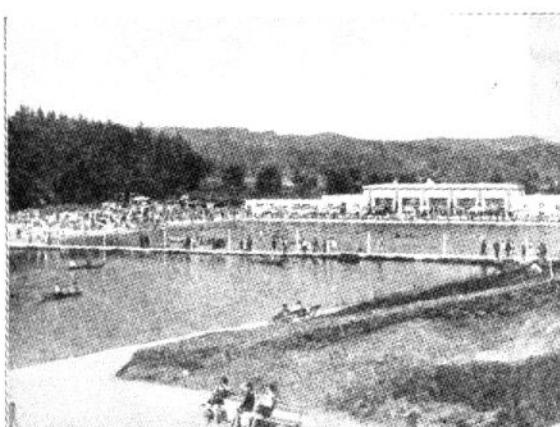
Areál Rudolfova pramene v roce 1928

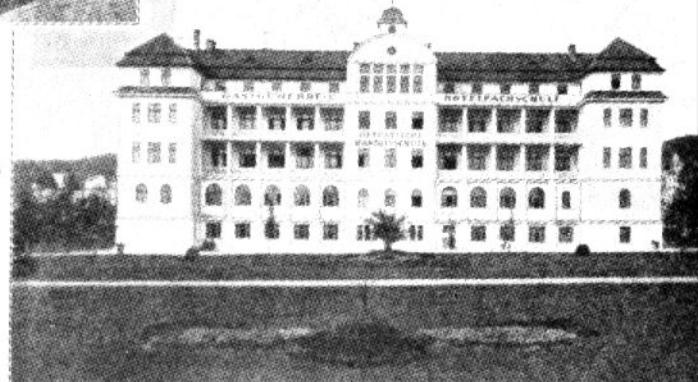
Tenisové kurty u Lesního pramene (1929)

Koupaliště Riviera v roce 1930

Hotelová škola v roce 1930

S L A V K O V S K Y L E S
S T R E D O V E K E H O R N I C T V I
S P E L E O L O G I E

Pojmy, které si každý nedává do souvislostí. Ti zasvěcenější vědí, že náš kraj oplývá kromě lázeňství i stopami starého dobývání různých nerostů. Mnoho obyvatel i hostů ví, nebo má alespoň tušení, že stejně jako podhůří Krušných hor, tak i Slavkovský les, byl ve velkém zájmu hledačů kovových rud a drahého kamení. Byli to na Karlovarsku Benátčané, kteří zde hledali jaspisy, v centru Slavkovského lesa potom malí těžaři, ale i velké společnosti a zástupci šlechty zabývající se těžbou cínu a dalších vyhledávaných kovů. Obzvláště těžba cínu měla na našem území velký rozsah a zejména velkou slávu. Obrázek na obálce Arniky je z jedné velice význačné lokality cínové exploatace 16. století. Jedná se o důl Jeroným, který je dnes chráněnou památkou. Díky skutečnosti, že nikdy později se už v Jeronýmu, na rozdíl od jiných lokalit, těžba neobnovila, skýtá tento důl kompletní ukázku středověkého dolování v takovém rozsahu, že je evropským unikátem. K podrobnější informaci o tomto ojedinělému dílu se vrátíme v některém z dalších čísel Arniky.

Daleko menší okruh zájemců by však spojovalo Slavkovský les se speleologií všeobecně. V našem kraji se nenachází klasický speleologický terén v podobě

krasových útvarů. Až na takřka mikroskopické útvary pseudokrasu zde nejsou přirozené jeskyně. Přesto ve světě vědí, kde se nachází Kynžvart, protože právě zde se narodil v roce 1802 ve světě známý a uznávaný zakladatel moderní speleologie, jakožto vědního odvětví, doktor Anton Adolf Schmidl. I k této historii, k životu dr. Schmidla a dalším zajímavostem speleologického rázu se podrobněji vrátíme v příštích číslech Arniky.

(Text a fotografie František Baroch)

Technická památka - středověký důl Jeroným u Krásna (fotografie nahoře a dole). Zakladatel moderní speleologie dr. Anton Adolf Schmidl, rodák z Kynžvartu (fotografie dole vlevo). Všechny fotografie František Baroch.

Václav Procházka

ZÁCHRANA TETŘÍVKA OBECNÉHO VE SLAVKOVSKÉM LESE

Již v předchozích vydáních Arniky byla otištěna řada článků a fotodokumentací týkající se výskytu tetřívka obecného v CHKO Slavkovský les. Výrazný pokles stavů tetřívka v naší oblasti po roce 1978 vedl k řadě izolovaných pokusů tento nepříznivý trend změnit a populaci silně ohroženého druhu ve vhodných biotopech stabilizovat. Izolovaná řešení však nepřinesla žádny efekt a bylo zřejmé, že cesta záchrany tetřívka obecného musí být posunuta do polohy komplexního přístupu k řešenému problému.

Další iniciativu do problematiky vnesl vstup zástupců Landesbund für Vogelschutz in Bayern (LBV) ze SRN. Jejich zásluhou byly získány nové kontakty a materiály týkající se strategie záchrany tetřívka na území SRN. Po shromáždění všech dostupných prací, materiálů a údajů, které byly v minulosti pro záchrannu tetřívka v CHKOSL zpracovány, svolala Správa chráněné krajinné oblasti Slavkovský les jednání, které proběhlo dne 21. února 1992 v Mariánských Lázních. Na základě výsledků a doporučení účastníků jednání pak vznikla pracovní skupina složená ze zástupců MŽP ČR, VÚLHM Jílově - Strnady, Správy CHKOSL, Lesů Kladská s.p., LBV a referátu ŽP okresních úřadů působících na území oblasti. Zpracovaný návrh projektu na záchrannu tetřívka obecného v CHKOSL byl spolu s žádostí o zařazení projektu do sle-

dovaných výzkumů a programů dotovaných z rozpočtu FVŽP v únoru 1992 zaslán Ministerstvu životního prostředí České republiky. Sdělením ze srpna tohoto roku jsme byli informováni o zařazení do úkolu "Chov a reintrodukce některých hrabavých ve vybraných oblastech České republiky" financovaných z rozpočtu bývalého FVŽP.

Mimo již uvedených finančních prostředků z fondu FVŽP bude na realizaci programu věnována dotace i z prostředků LBV ze SRN. Tato finanční částka bude na podzim letošního roku použita na revitalizaci biotopu tetřívčí zvěře v oblasti Horního Poutnova a Rankovic.

Vzhledem k tomu, že záchrana tetřívka ve Slavkovském lese je záležitostí dlouhodobou, na které bude participovat řada institucí, organizací a soukromníků, vrátíme se k této problematice obsáhlěji v některém z dalších čísel Arniky.

